

ABONAMENTUL

Pe un an . 24 Cor.
Pe jum. an . 12 "
Pe o lună . 2 "

Nrul de Duminică

Pe un an . 4 Cor.
Pentru România și :
America . 10 Cor.

Nrul de zi pentru Ro-
mânia și străinătate pe
an 40 franci.

TRIBUNA

REDACȚIA
și ADMINISTRAȚIA:
Deák Ferenc-utca 20.

INSERTIUNILE
se primesc la adminis-
trație.
Manuscripte nu se în-
poiază.
Telefon pentru oraș și
comitat 502.

Anul XIII.

NUMĂR POPORAL

P 2514

Nr. 1

Declarațiile dlui Justh.

Anu' nou ni-a adus o surprindere politică: declarațiile dlui Justh, președintele camerei ungare, pe care cetitorii noștri le vor cunoaște deja din numărul nostru de ieri.

Declarațiile dlui Justh ar în ele într-adevăr forța unei senzații politice, totuși măturisim asupra noastră în atât prin ele însuși, cât mai ales prin termenul prea apropiat la care au sosit, își exercită efectul.

Abea azi săptămâna, în numărul nostru de Crăciun, dl Maniu, spune, exprimând și vederile noastre, că are multă încredere în viitorul nostru politic și că mai curând *chiar decât s'ar crede*, guvernul unguresc, fie acesta, fie altul, *va fi nevoit să facă concesii revindicărilor noastre naționale*.

Judecata aceasta dovedea o adâncă pătrundere și simț politic. Nu ni-s'a mai dat prilej să revenim asupra declarațiilor dlui Maniu, dar iată un act, un important act politic, venind să-i dea dreptate și să confirme că a judecat exact.

Firește timpul era mai greu de calculat. Omul politic vede faptele și logica nemiloasă a lor în care se pot desfășura, ceea ce nu poate însă prevedea este partea pe care o dau situațiilor politice oamenii, individualitățile politice. Dl Maniu, putea, cu pătrunderea sa fină, să vadă că chestia noastră și în general a naționalităților a ajuns la sca-

dentă; că dacă nu se va rezolvi acum, prin *concesiuni*, va sfârși să se rezolve prin *violență*. El putea să recunoască raportul real de forțe, a noastre și a adversarilor, precum și complexul de influențe interne și externe, cari să-i arete că *mai curând decât s'ar crede* trebuie să se pună capăt stărilor actuale nefaste și să înceapă era de mulțămire a naționalităților atât de adânc nemulțămite. Putea să prevadă că noua lovitură a lui Andrassy cea mai cutezată de altfel și temerară, va rămâne numai ca una din cele mai desperate intenții de a face să dăinuiască o stare de lucruri osândită prin sine însăși și prin vremea care o sapă de mult — la peire. Iată de ce în chiar mijlocul prigonirei și asuprirei, când viitorul li-se prezintă celor mai mulți întunecat des-nădăjduit, dl Maniu vede lucrurile în lumină trandafirică, nu fiindcă îi place să le vadă așa, nici pentru ca să încurajeze ori să mângâie pe alții, ci pentru că ele în realitate așa sunt.

Ar fi norocul mai întâiu al țării, pe urmă și al nostru și al lor dacă dl Justh s'ar prezintă, precum se arată, ca înțelegător al noii stări de lucruri care își caută de mult omul. Nu suntem în măsură a ști dacă declarațiunile d-sale sunt adevărate, exacte, încât însă ar fi, grăbim a recunoaște în dl Justh, pe omul acestei situații.

Intr'adevăr, sufragul universal direct, secret și egal, al cărui partizan se arată dl Justh, ni-se pare o bază serioasă de împă-

care a naționalităților. Ceace a spus și dl Maniu: *influență politică asupra treburilor publice*, aceasta ne trebuie, iar asta nu ni-o poate da decât o reprezentanță națională potrivit proporției noastre numerice în legislația țării. Mai mult decât pe concesii trebuie să punem deci preț pe aceasta, căci orice concesii fără această influență care ne garantează execuția precisă și cinstită a lor, n'ar avea multă însemnătate.

La vânătoreala dela dl Șerban, se spune că dl Justh a zis, că în cazul când ar ajunge ministru de interne, imediat ar numi prefecți pe Maniu, Vlad și Mihalyi. În ordinea de lucruri cari va rezultă dintr'o politică așezată pe baza de mai sus, ar trebui neapărat să urmeze și aceasta, totuși au fost și până aci bărbați de stat unguri, cari și-au închipuit a rezolva chestia naționalităților numai prin concesii de natura aceasta personală. De prisos a mai spune, ce ușuratic și neserios mod de gândire și îl amintim numai fiindcă a fost atins, în accepția lui corectă, firește, și de dl Justh.

Pe baza de mai sus, pe care dl Justh ar fi declarat-o de a sa, nu hesităm a declara împăcarea de posibilă; noi credem că națiunea română ar primi mâna ce i-se oferă. Am spus totdeauna că știm armoniza interesele noastre cu interesele statului, dacă firește, este un loc și pentru noi, ca popor, în cadrele acestui stat. Dl Justh, cu un astfel de program ar putea să conteze la ajutorul tuturor naționalităților și nu ne îndoi-

FOIȚA ZIARULUI «TRIBUNA».

Anul ce se duce.

De Marilina Socu.

E cea din urmă zi. Senină și rece se sfârșește încet în cele din urmă lumni de amurg ce se stâng pe nesimțite alunecând ușor în umbrele serii. De ce, cu primele licări de stelute ivite timid să lumineze noaptea cea din urmă a anului ce se sfârșește, în sufletul nostru se strecoară melancolia vagă a unui regret nudeslușit, ce ne turbură calmul ființei noastre trezite brusc în pragul așa curândei despărțiri. Ne bucurăm totdeauna la gândul vesel că un noi an va veni, cu noi însuflețiri și noi nădejdi, așteptam dornici ziua aceasta ce pare-că trebuie să ne aducă viață nouă cu noi îndemnuri către bine tot mai bine și cu toate acestea în ceasul din urmă ne cuprinde fără de veste, tristețea părerilor de rău. În luptă grea, în casnă mare, cu neajunsuri, mahniri și amar ori în liniștea îndeplinirii desăvârșite ale așteptărilor noastre, la orice izbândă, în toată fapta ori-cum s'ar fi perândat ziua cu zi a întregului an, fiecă impresie, toată senzația a tras brazdă lungă în inima și mintea noastră și în apăsarea celor mai puternice simțiri sau sguiduri, nu putem uita, faptele acelea mai ales, cari ne-au oprit în loc mai cu luare aminte, săpând semn mai adânc în luciul clar al bunelor noastre sentimente. Suntem în fierberea nerăbdătoare a veseliei cu care prin tradiția veche a obiceiurilor străbune, sărbătorim sosirea noului an și parodiem îngroparea celui vechiu.

În strălucirea luminilor închinând bucuroși cupele spumoase, sau stând liniștiți în tina odăii lângă focul din vatră, lovitura finală a ceasului din urmă, ne atinge emoționat, aprinzând întunecul brusc, lumina magică a aducerilor aminte, ce ne fac să trăim într-o clipă toate zimbetele și lacrimile unui an întreg.

E procesul acela sufletesc care, cântărește în repezeala scurtelor momente, dram cu dram, faptele noastre bune și rele, pornirile și slăbiciunile noastre, acțiunile nobile, munca, truda, zădărniciile și ușurințele noastre. Și totdeauna avem ceva de regretat; din toate silințele, cu tot dorul, în împărțeala smucită a rosturilor noastre de trai rămân atâtea dar atâtea gânduri bune neîmplinite, în protivnicia forțelor majore ce ne încătușează mai adeseori brațele. Am vrut să ajutăm și n'am putut, să ștergem lacrimi și nu am fost în stare; să ușurăm dureri, să mângâiem neputincioșii, să îndulcim amarurile și să acoperim năcazurile, dar am fost slabi, nu ne-am putut ridică cu nimic din nivelul egoismului încarnat ce ne desparte de tot ce ne-ar răpi puțin din ajunsul necesar gusturilor noastre.

Și ne-am ținut legați de pofte necurmte, lăsând în umbră avânturile mari, îndemnurile curate, nu am cruțat nici timp, nici mijloace, nici forțe, am mers pe calea sbuciumărilor neînfrânate, fără tărie, lipsiți de voință, întunecați în abureala superficialității lor seci ce n'au nici un razăm.

De câte ori cu voce bună, ne facem răi, ne omorăm liniștea și ne trudem ființa, ne fierbem în nesațul plin de otravă ce clocotește în valurile mulțimei și stăm pe loc în orbirea vrăjmașilor

învrăbite ce ne fac mici, tot mai mici. Și de ar fi un pământ sub pământ ne-am coborât tot mai jos în lupta dureroasă a traiului lipsit de duh curat, lipsit de idealuri și credințe sfinte uitând de bine și de Dumnezeu. Nu suntem buni și pentru aceea și suferim așa de mult; ne e drag traiul bun, dar muncim pentru el, cu ținte întoarse pe dos, ne desinteresăm de graiurile luminate, căror ar trebui să urmărim și ne cheltuim atâtea bunătate de vreme pe nimicuri, întărâtați de gânduri sterpe și îndărătnic închiși ca melcul în coaja lui pentru ca să ne tărâm tot mai greu.

Și vremea se scurge, trece, încă un an, o veștigă mai mult prinsă în lanțul greu ce ne leagă de viața aceasta scumpă, căci ne e dragă chiar de ne-am târî ca șerpui.

Și ce aducem la capătul atâtor amar de zile? Cu ce ne alegem? Ce am făcut? Unde ne e folosul? Care ne e mulțumirea?

Cu bucurie tristă așteptăm alt an, altul nou. Ducă-se acesta, sărac în răsplată? Nu, — dar fără amăgiri. Fericit cel ce poate primi anul nou cu salutul credincios, al crucei largi, mulțumind inimos pentru anul dus și așteptând cu seninătate pe cel ce vine. Acela ce nu are de plâns pe nici o ruină, cel ce a jertfit și a dat cu tot sufletul celui flămând și fără puteri, acela ce nu are ași impută nici umbra vre-unui gând necurat.

Aceluia îi cântă melodiile divine ale adevăratei sărbători. Căci îi șoptește în taină murmurul dulce al recunoștințelor calde, unde strălucesc ochii aprinși în bucuria sfântă a blagoslovirilor mîloase din cari pornesc undele line ale fermecătorului ecou ce-și găsește ecou în inima celui ce s'a desbrăcat pe sine. Pentru acela sunt aprinse făclile

Sibiu

Bibl. Univ. Cluj

1919

Nr. 1292 1323

Bibl. Un.

756

al unei păture mari dintre unguri desme-
teciți deja — spre norocul și al lor — de
șovinismul ce se propagă d'atâta vreme
între dânșii.

S'au putut între noi auzi adesea, dela
oameni mici de suflet, ori cu mintea numai
până în vârful nasului, critice pentru atitu-
dinea prea energică a deputaților nostri în
parlament, și se spunea că a fost o nenor-
ocire activitatea noastră parlamentară, că
s'a deslănțuit numai furia guvernelor asupra
noastră și că trebuie să ne moderăm. Ei
bine, iată o desmințire strălucită, un
succes pe care avem să-l datorim numai
activității energice a deputaților nostri. Gla-
sul dl Justh este nu ecoul unor convingeri
sale numai, ci rezonanța unei conștiințe publice
răsărite din luptele mari și neîntreupte ce
de trei ani de zile se petrec în Camera
din Budapesta. Fără această luptă n'am fi
uzit de sigur acest glas ori chiar de ar
fi resunat, el n'ar fi găsit alt răsunet.

Nu vrem să exagerăm importanța cuvîn-
telor dlui Justh. Nu le luăm drept ofert,
nici ne închipuim că acum mâne se vor și
pune în practică. Importante sunt numai ca
înțeles și în sensul acesta le și apreciam,

Un lucru se desprinde însă pentru noi
de pe acum din ele: *continuarea cu îndoi-
te a luptei*. Prin luptă am ajuns până
aci, prin lupte va trebui să răsbim d'aci înainte
și cu cât aceste lupte vor fi mai mari, mai
energice, mai bărbătești, cu atât isbânda va
fi mai deplină și mai aproape.

Situație gravă în Portugalia. »Zeit« pri-
ește știrea că în Portugalia situația e foarte
răvă. Finantele țării sunt rău deranjate, tînărul
rege se poate numai puțin ajuta cu actualul gu-
vern și de aceea întreține legături cu fostul prim-
ministru Franco, din care cauză sunt nemulțu-
niți actualii miniștri. Se vorbește chiar de re-
hemarea lui Franco, ceace cu siguranță ar pro-
oca grave turburări.

Aranjamentul cu Turcia. Aranjamen-
tul cu Turcia e perfect. O telegramă din
Constantinopol anunță că marele vizir a

comunicat marchizului Pallavicini, ambasa-
dorul Austro-Ungariei, că guvernul turcesc
a acceptat propunerile Austro-Ungariei. Suma
ce se va plăti Turciei este de 2 $\frac{1}{2}$ milioane
de lire turcești, adică 54 $\frac{1}{4}$ milioane de cor.

Suma aceasta nu o va plăti însă ma-
nania, ci se va înscrie în budgetul celor
două provincii anexate, Bosnia și Herțe-
govina.

Listele de alegători din Brașov. Comi-
siunea centrală pentru stabilirea listelor de ale-
gători a orașului Brașov și-a isprăvit lucrările.
În circumscripția dintâie sunt 1983 de alegători,
cî unul mai mult ca în anul trecut, în circumscrip-
ția a doua 1176, în anul trecut 1049. Sporul
este al ungarilor, cum ne asigură un ziar ungu-
resc, pe cînd în circumscripția întâie, cu element
săsesc și românesc, a rămas staționar. Sporul
total în amîndouă circumscripțiile e de 128.
După noua lege electorală a votului plural, co-
mitatul Brașovului va avea cinci deputați, dintre
cari două mandate vor fi ungurești și trei săsești.

Rezultă un fapt interesant. De frică de a nu
pierde prin luptă mandatele către români, sașii
cedează două ungarilor — de bună voie.

Cu discul!

(R) În ziua de Crăciun episcopii biseri-
cei dreptmăritoare răsăritene din Căpruța
au strâns cu tasul bani pentru ajutorarea
nenorociților noștri frați din Italia, peste
cari a dat cea mai înfiorătoare urgie a firii.
N'au strâns te miri ce sumă mare, pen-
trucă nu eră de unde, fiind Căpruța una
dintre cele mai mici comune de pe valea
Murășului și săracă, încât tot ce au sătenii
în casă și pe dânșii ar încapa poate pe un
car cu patru boi.

Dar nici nu mărimea sumei este a se
lua aici în seamă, ci dragostea și mila
profundă care a îndemnat pe credincioși
să-și dea fiecare banul, agonisit cu trudă,
pentru ușurarea unei nefericiri fără seamăn.

Mărturisim că am și rămas adînc în-
duioșiți de toate semnele de iubire și com-
pătimire ce poporul nostru a arătat față de

jertfele din Sicilia și Calabria. În școală (ca la
Foeni) elevii, în biserici (ca la Topa, Căpruța
și Păuliș) toți creștinii, în alte părți (ca la
Abrud) câte o româncă inimoasă adună
pentru italieni și nu-i zi în care să nu stră-
bată fiorul pe toți românii gîndindu-se la
ceace au pătimit frații din leagănul stră-
moșesc.

Miniștrii unguri abia mișcau, cînd până
și în cele mai sărmene vă românești adună
cu tasul.

Un cuvînt mai mult, ca prelații celor
două biserici române, chemați fiind de stă-
pînire să ia parte la munca asta de aju-
torare, să caute a-și desfășura puterea nu
subt aripile lui Kossuth, ci adunînd și tri-
mitînd ajutoare în numele națiunii române,
la un loc cu »Tribuna«, care s'a gîndit în-
tîiaoară la ajutorarea aceasta. Din punct
de vedere al intereselor naționale este mai
înălțător să fim una... Cel puțin în afaceri
de milă creștinească.

Dacă deputații, aleșii poporului, au putut
și au grăbit să dea obolul lor în tasul ce
poartă »Tribuna«, nu înțelegem de ce pă-
storii bisericești s'ar reține să pună și ei
aurul lor într'un disc cu mila credincioși-
lor? Mai ales cu acest prilej trist și mare
noi trebuie să ne manifestăm ca națiune deo-
sebită, ca români, și nu într'un cazan cu
credincioșii lui Vaszyry și cu ai lui Kossuth!

Ori dacă au cuvinte pentru cari nu pot
face asta, să constituie înalții noștri prelați
un comitet românesc, sub președinția
celor doi mitropoliți, și noi cu plăcere le
trimitem banii ce am adunat și vom mai
aduna, dar banii de la români să meargă
d'adrepul și în numele românilor!

Graba și dragostea ce s'a arătat din par-
tea românilor cu acest prilej sunt însă nu
numai dovezi neîndoioase despre inima
bună a poporului, ci și o încurajare pentru
viitor. Un popor, care după îndemnul unui
singur ziar își deschide inima și jertfește
pentru nefericiți, cînd va fi îndemnat de
toate ziarele și de toți tîntașii, desigur că

acitoare ale steluțelor ce ard tăcut și blînd pe
cîntul cerului albastru și dintr'acolo pogoară în
îria nopților senine pacea prea curată ce așterne
armec duios, sufletului fără ură.

Să uităm relele și să ne scuturăm de toate
ngrijorările; sol de pace să ne fie noul an pe
are să ne fie în rîvnă și dor, al inaugură cu
cte frumoase, scopuri înalte, întru lumina și
cultivarea noastră tot mai întinsă.

Să fim uniți în simțăminte și să uităm ori-ce
răjmășie, să ne fie gîndul bun dor și dragostea
le aproape faptă, ca să muncim pentru feri-
rea neamului nostru întreg. De pe urmele
mului ce se duce, să purtăm înainta încrederea
ce ne-a însoțit în ceasurile bune și să ne în-
ărim cugetele plini de curaj pentru ori-ce viitor
ce-ar aștepta în viitor, de care să nu ne temem
ori-care ne-ar fi greul ce ni s'ar ridica în cale.

Bunul Dumnezeu să ne dea puteri și virtuți
să să biruim patimile, iar noul an să ne fie într'un
noroc!

Anul literar în Ardeal.

— Socoteală de Anul-Nou. —

Imi pare foarte rău că în cîntărirea producției
literare române din anul ce moare m-a luat pe
dinainte dl M. Dragomirescu. Voiam să scriu
și eu mai pe larg despre »înălțarea literară în
1908«, — iar acum nu-mi rămîne decât să vor-
besc puțin despre cele scrise de dse, îndreptînd

dapă căderea noastră către casa, completîndu-l
mai ales în partea privitoare la noi, cei de din-
coace.

Cîndatî dl Dragomirescu e un critic, la care
jocul rol însemnat punctele de vedere (uneori
a, b, c., alteori I, II, III., și iarăși câteodată
1, 2, 3.), clasificările după genuri, după scoa-
lele literare, după publicațiile periodice, după
editori, după caracterul masculin sau feminin al
rimelor... adică, stafi puțin, mi-se pare că după
această notă de distincție nu, dar sunt atât de multe
și uneori neajutătoare aceste puncte de vedere ale
dlui Dragomirescu Mihail, încît abia te des-
curci din ele, și te miri chiar cu drept cuvînt
pentruce n'a considerat așadar literatura și
după înălțările locale de români, — la care titlu-
l e greoiu și tonul e monoton, de o seriozitate
și obiectivitate ce îți pare suprapămînteană. Pri-
urmarea este un critic foarte răbdător și imper-
turabil, ale cărui articole se citează cu aievele
și — pe oît mi-aduc aminte lucrul acesta la
spun și dl Bogdan-Duică — se citează cu senti-
mente foarte vari. Veșnica cămpănire a unei
lucrări literare din considerații ce nu i se pot
aplica de multe ori, poate chiar și grija părin-
tărească pentru revista sa, îi fac să ne vorbească
de scriitori cari nu există, — dacă nu recotim
autorul drept de calitate de scriitor român.
Pentru aceea veți găsi — uneori rușinați oarecum
de nepriseperea voastră, cititorilor, — veți în-
tîlni între scriitorii »formați« pe d-nii C. Mol-
dovanu și I. Dragoslav, iar între începători, adică

în strășnicul pomelnic a începătorilor, un lung
șir de domni Smolky și L. Fararu și alții M.
N. O. P...

Dar mi-se pare că am și început a completa
pe dl Dragomirescu, caracterizîndu-l, — oîci dau,
dintr'o modestie ce se poate înțelege ca oare-
care greutate, — s'ar trecut cu vederea (dar s'a
amintit în fruntea citiilor). Ea însă nu vreau
să-l completez în părțile ce privesc literatura
din regat, nici să arăt câteva mîncante greșeli
de fapt, nici să-l tin de rău că pe scriitorii bu-
covineni îi ignorază cu desăvîrșire, — ci să arăt
cititorilor dela noi ce nouitate literară ne-a dat
anul — să-i zîbem trecut.

În primul rînd ar trebui să insistăm asupra
poeziilor dlui O. Goga, destul de numeroase și
de înaltă valoare ca artă și gîndire. Cum însă
ni-s'a făgăduit că nu peste mult vom avea
un nou volum al poetului, cu titlul »Ne chemăm
pămîntul«, — aici îl amintim numai. Asemenea
și pe dl I. Agărbiceanu, care își dă da obiceiul,
cele mai bune navele revistelor din România, și
dela care se așteaptă să-și strîngă lucrările cele
mai bune în volum, ca să poată fi accesibile ori-
cui. Adică scriitorii cari s'au afirmat și reou-
noscînt zili trecuți (la șirul cărora intră și dra
Cunțan, dl Ciura), precum și lucrările cele mai
noi ale unor autori cu reputația veche, cum e
dl I. Slavici (în »Tribuna« și »Familia română«)
și cei originari »de dincolo« (d-nii Sanda, Sado-
veanu, Adam), se amintesc numai, constatîndu-se
că cei doi dintîia și-au crescut meritele.

Boalele secrete!

surgerea, arderea, atît la bărbați cît și la femei, după cum o dovedesc scrisorile de recunoștință se vindecă foarte repede prin medica-
mentul »Gonotol«. Acest medicament se bea. Prețul unei sticle 6 cor. comanda de 3 sticle cu 12 cor. se expediază franco. Se
— — — — — capătă pe lângă cea mai mare discrețiune dela Farmacia Salvator în Ruma nr. 1 (Slavonia). — — — —

va fi și mai marinimos în afaceri naționale, în cari suntem avizați numai la ajutoarele noastre proprii. În cele din urmă, pentru italieni se adună în lumea întreagă, sute de milioane, așa că ceace putem da noi, românii, e ca un strop în mare. Messina și celelalte orașe și sate înghițite de pământ și valurile mării, s'ar reclădi și fără ajutorul nostru. Dar în caz de nenorocire, fiecare strângere de mână este o dulce mângâiere, și frații din depărtare vor aprecia căldura sufletului, nu grămada de argint. În afaceri naționale însă putem pretinde ca fiecare român să fie pe lista celor gata de jertfă..

Și o să vină vremuri grele peste noi, cari vor reclama obolul fiecărui bun român în lupta de apărare a neamului..

Toți ceice dați în discul pentru italieni, gata să fiți a jertfi și pentru cele trei milioane de români nenorociți din Țara Ungurească! Toți ceice umblați cu discul pentru milă creștinească, purtați prin colibe tuturor românilor lista de abonament, la ziarele românești naționale, pentru că acestea țin în români nestinsă făclia dragostei de neam.

Din România.

Cursul de dicțiune pentru profesorii secundari. Ministerul Instrucțiunii publice a organizat un curs practic de dicțiune cu doi profesori secundari, și a obținut în această privință numeroase adesțiuni.

Cu facerea cursurilor au fost însărcinați doi: C. I. Nottars, P. Liciu și I. Livescu, artiști sociali și Teatrului Național.

Lecciónile practice se vor ține în amfiteatrul Școlii Lazăr.

Regele dăruitor. Cu prilejul sfintelor sărbători ale Crăciunului s'au împărțit în tot cursul săptămânii trecute, din partea M. M. LL. Regelui și Regelui și A. A. LL. RR. Principelui și Principesei României săracilor din București, precum și celor din Iași, Craiova, Bărlad și alte localități din țară 45.000 lei, în bani, lemne și îmbrăcăminte.

Dar începătorul anului 1908 este un tânăr elev de liceu, care a publicat versuri în „Luceafărul” și alte reviste, precum și în gazete de zi. Este dl. A. Cotruș, iar dovada frumosului talent, dela care așteptăm împlinirea acestei promisiuni îndrăznețe, o dă următorul sonet:

Pe culme codrul plânge și suspină,
Se scaldă stele 'n zarea argintie,
În vrăjile de vagă nostalgie
De după deal răsare luna plină.

Părnu-și mână unda cristalină,
Pe creste sună-un corn de haiducie,
Eu stau pierdut în dulcea reverie
Și 'n dulcea vază toate se alină.

În b'ândul fermec floare după floare
Adorm, sub polenul fin de lună,
Și peste lanuri vântul se alungă.

Aproape caii 'n piedici sunătoare
S'aud sărind, și peste toate sună
Cu glas duios cavalerul dela strângă.

Astăzi, când începătorii români sunt în cea mai mare parte stăpâniți aproape tiranic de ideile și de forma lui Goga, ne place s'auzim și câte un glas care să nu fie de împrumut sau imitat. Iar dl. Cotruș cântă cu glasul propriu. Cântă ușor, lin, fără accentele violente pe cari le dau durile mari, adevărate. Vremea și o cultură temelnică îl vor desvătă de zinele cu pieptul gol, și de a cânta uneori efectul fără trâncie al vorbeli frumoase sunătoare, din unele „cântece” ale sale.

Mai avem un începător care a fugit de influența

Numărul săracilor ajutați trece peste 2.200 numai în București.

Starea dlui Sturdza. Știrile cari sosesc despre sănătatea dlui Sturdza sunt rele.

Se zice că d. Zoe Sturdza se va întoarce în țară, iar dl. Dr. Cantacuzino, directorul serviciului sanitar, va pleca la Paris spre a consulta starea sănătății fostului prim-ministru.

A. S. R. Principesa Marțoara a împlinit ieri nouă ani.

Cu această ocazie dl. Haret, președintele consiliului ad-interim a prezentat familiei princiere felicitări în numele guvernului.

Dela Corte. Ziarul „l'Independance” publică știrea că M. Sa regele, va pleca la primăvară la Carlsbad, pentru a-și urmări cura prescrisă de dl. Dr. Mamulea, care de când dl. Dr. general Teodor a fost victima cunoscutului accident, îngrijește pe M. Sa.

Izlazurile. Consiliul superior al agriculturii a primit până în prezent 950 oferte pentru izlazuri, din cari au fost admise 576.

Consiliul continuă să se ocupe cu cercetarea celorlate oferte.

I. P. S. Sa Mitropolitul Moldovei a demisionat pe motive de sănătate.

Demisia și-a dat-o Sâmbătă, când a și fost primită de dl. Spiru Haret, ministrul cultelor.

Dl. I. Brătianu, primul-ministru a vizitat Duminecă pe I. P. S. Sa.

Ministerul a însărcinat pe P. S. Sa arhierul Ghenadie Băcăoanu vicarul mitropolit Moldovei să gireze afacerile acelei mitropolii.

Fostul mitropolit al Moldovei rămâne, în urma demisiei, simplu arhieru, fără scaun, numindu-se Parihieile Clinceni pro-in mitropolit al Moldovei și Sucevei.

În primele zile după vacanța parlamentară se va convoca, prin decret regal, marele colegiu, spre a alege pe noul mitropolit al Moldovei dintre episcopi și apoi a alege un episcop în locul ce va deveni vacant.

Marele colegiu se compune din dnii senatori, deputați și din membrii sfântului Sincd cari sunt: I. P. S. Sa Mitropolitul Primat, P. S. Lor episcopii de Râmnic noul Severin, Roman, Buzău, Huși, Argeș și Dunărea de jos; P. S. Lor arhierii: Calistrat Bărlădeanu, Valerian Râmniceanu, Nifon Ploieșteanu, Meletie Gălățeanu, Calist Botoșeneanu, Sofronie Craioveanu, Melchisedec Piteșteanu și Ghenadie Băcăoanu.

euța lui Goga, — și ne scrie că nu s'a oprit decât la Paris. Să creadă cine-o vrea și cine n'are la îndemână mijloacele de a se convinge că dl. Emil Isac a găsit absint și „colțari” care vorbesc și alte năzdrăvenii la urgari, la Ady Endre și la ucenicii lui dela „Nyugat”. Dl. Emil Isac nu este decât un stângaci imitator naiv al literaturii decadente maghiare, în fața ei de ațâzi. Se poate că d-asa, poate prin vr'un bun prieten — o, scriitorii de neamul acestui rătăcit au prietenii stăte de siguri și de promții — va protesta, va găsi că nu e decât o ciudată coincidență în asemănarea — uneori și a temelor — și a tratării subiectelor. Eu, și fiecare cetitor inteligent va fi de părerea mea, sunt dispus să primesc atari procedee numai când versurile dlui Isac ar vâdi un talent adevărat, — dar când într'un volum (ediția de lux 5 coroane, mă rog!) abea — abea găseam trei poezioare cărora să li-se poată face loc în conda unei reviste cu pretenții modeste, am libertatea și îndreptățirea să cred, să fiu convins de cele înregistrate mai sus. Doar! o neașteptată și neprevăzută muncă viitoare, de valoare înaltă cum nu se vestește până astăzi, ar putea îndrepta părerile de acum.

De alți începători pe terenul poeziei nu se prea poate vorbi, mai cu seamă că două-trei cântecele, fie cât de frumoase, nu pot îndritui pe nimeni să proorocască un viitor literar. Căci a spus cineva, la noi la români, că e stăt de larg câmpul poeziei încât oricine poate culge un buchetel pe latinderile ei. Și am dori ca Simina Bran să arate mai mult decât două dră-

Când vor fi nouile alegeri.

Când în primăvara anului 1906 coaliția a primit guvernul țării, cabinetul s'a constituit ca guvern provizoriu cu un termen de un an și jumătate cel mult doi ani. În răstimpul acesta coaliția nu avea altă însărcinare decât de-a »pune ordine» în afacerile statului încurcate și desordonate prin lunga »rezistență pasivă», de-a vota bugetul și de-a legi legea votului universal. Regimul coaliției era socotit ca o fază de tranziție către noul regim al votului universal singurul chemat să hotărască în marele conflict dintre coroană și »națiune» (națiunea ungurească, se înțelege) în chestia revendicărilor militare ungurești.

Termenul de un an și jumătate sau chiar doi s'a părut pe atunci tuturor lung, căci un guvern și o cameră care dorește în mod sincer să-și sfârșiască misiunea putea să voteze bugetul, să facă faimoasa »ordine» și votul universal adevărat într'un timp mai scurt. Dacă votul universal adevărat s'ar fi legiuit, alegerile nouă trebuia și puteau neapărat să aibă loc un an după constituirea guvernului provizoriu, deci în primăvara anului 1907. În Austria unde votul universal a întâmpinat atâtea greutăți, noua cameră a fost convocată cam la un an după ce ideea votului universal a fost adoptată de guvern.

Sunt acum doi ani și 9 luni de când coaliția a ajuns la putere și azi după multele insistențe ale partidului naționalist și socialist abia am ajuns să cunoaștem proiectul nu al votului universal ci al votului plural, falsificarea cinică a drepturilor poporului.

Acum declarația contelui Andrássy ne aduce o nouă surpriză. Ministrul internelor a spus că din pricina împrejurărilor politice nefavorabile, anul acesta proiectul nu va fi pus în discuțiune în cursul acestui. Nu mai cercetăm acest motiv care seamănă grozav cu un pretext. De unde știe d. ministru, azi când nici două săptămâni nu au trecut

guțe poezioare, în „Luceafărul”, — cea din urmă de o adevărată durere exprimată cu talent.

Dar, ca să fim complecși, trebuie să facem poezie și de acei scriitori, cari aveau un renume, dar numai în cercuri mici, — și l'au împus acum ori cărei picepător în ale literaturii, sau l'au stabilit definitiv. Cazul din urmă e cu d-ra M. Popovici. O scriitoare cu deosebit simț fin, care a început cu sfidări ascuțite sub inițiale până a ajuns la splendidul „Cântec” din „Luceafărul”.

Un poet adevărat, apreciat până azi atât de rgărit numai din pricina unei producții prea puțin abundante, avem în dl. A. Seca. Dala cea dintr-o poezie a sa, „Vis de iarnă”, publicată acum câțiva ani în vechiul „Sămănător”, într'un șir de poezii dintre cari se înalță „Banica” și „Scriitoare din America”, se simțete o adâncă duioșie intimă, turnată în forme naturale, simple și proprii de a transmite fără nici o exagerare sau scădere sentimentul. O pildă, — cea mai recentă creație a sa. În America, — într'un oraș cu fabrici multe. Oameni ies zdrobiți dela muncă, se îndreptă spre „borturi”, spre colibele lor cu opaițe. Se culcă, frânți de oboseală și gânduri de acasă.

Adorme-un fecioraș deoparte,
Se abate, parcă plânge 'n vis,
La stul lui el strânge-o carte
Pe care popa i-o trimis.
Cuvinte fără șir îngână,
Tot cheamă-un nume drag și sfânt,
Săracă maica lui bătrân,
De o lună zace sub pământ...

din anul acesta, că aceste împrejurări „neprincioase” vor împiedeca discuția proiectului în cursul anului întreg?

Hotărât e un pretext pentru a trăgăna, și mai mult noua lege electorală care și în forma votului plural este neplăcută guvernului. Se poate deci prevedea scopul guvernului. El vrea să menție camera actuală până la anul 1911 când după legea electorală în vigoare camera actuală va expira. Guvernul va căuta să zăbovească asupra fiecărui punct, asupra fiecărui popas ce se va ivi la reforma electorală.

Știm cât s'a trăgănat prezentarea legii. Acum discuția va fi amânata cu un an cel puțin. Discuția în camera deputaților apoi în camera magnaților și în secțiile respective va reclama iarăși mai multe luni. Sancționarea și promulgarea legii, apoi ordonanțele privitoare la punerea ei în aplicare vor fi un nou prilej de zăbavă. Alt pretext va fi alcătuirea listei de alegători și la toate acestea se va mai adăuga elaborarea, discuția, sancțiunea și aplicarea celui alt proiect al împărțirii circumscripțiilor electorale.

Este deci ca și sigur că guvernul și camera actuală vor să-și prelungească viața până la limitele extreme ale legii, până la expirarea mandatului camerei actuale. Se poate spune cu multă probabilitate că noile alegeri generale vor avea loc abea în *primăvara anului 1911* (Aprilie sau Mai). La marea înșelăciune a votului plural cu care guvernul a surprins țara, el va adăuga una nouă, în loc de 2 ani el ne va cârmui timp de cinci.

Cu toate aceste timpul de doi ani și vre o 3 luni cât am mai avea e totuși destul de lung pentru ca noi organizându-ne, alegerile să ne găsească pregătiți și tari.

Pe urma lui Gh. Novacovici.

Ni-se cere publicarea următoarelor:

În nr. 251 1908 al ziarului »Lupta« d-lu B. depesta a apărut un articol intitulat: **Morala**

O noapte, ce cobori din stele
Pământul sa-l deslegi de chin,
Alungă-i vizurile grele
Sărmanului băiat stelu!

Remarcată cu laude, și gustată pentru notele de durere, uneori senină, și pentru firescul limbaj, este deoara *Ecaterina Pitiș*. De-a scris destul de mult, și fără îndoială s'ar putea da o culegere frumoasă din versurile risipite în reviste și ziare, spre a se vedea limpede toate calitățile cari ne-o fac simpatică, — și ne fac să credem.

Cât pentru proxă, ne vine greu să mărturisim că n'am înaintat anul trecut (chiar și dac'am socotit ce a dat dl. Em. Isaac — mi se spune — la »Az Uj-ág«, — ziar unguresc de zi). Căci dl. A. Melin nu a trecut peste ce a scris anul trecut, iar dl. M. Gașpar, ne-a dat la volum, pe cât pot să știu, buclăți mai vechi. Și am dori din tot sufletul să ajungă să le pară cât mai curând rău de a vedea lucrările de până acum alături de cele ce vor scrie. Dar avem o mândrie și aici: stilul și limba zărelor noastre s'a îndreptat atât de mult, încât nu-ți vine să crezi că unele sunt redactate de Ardeleani. (Bine înțeles »Lupta«, care e uneori barbară, nu intră între acestea). Ar mai fi să spun ceva despre »Familia română«, dar ... de mortui ... Cu cuvinte de laudă însemn, și câteva folietoane ale dlui Gh. Stoica, cel mai bun umorist al Ardealului, dar puțin rodnic.

Deosebit trebuie amintită dna A. O. Maior, inteligentă autoare a »Bibliotecii copiilor« în a cărei alcătuire se vede atâtă bun simț și artă, încât volumele acelea frumoase tipărite însemnează

lui Burdea în politică. (Un caz din manoperele sale).

În acest articol se scrie și de revocarea ordinului de eliminare a fiieratului meu fiu George care era relegat dela toate institutele din Ungaria, — și de pretinsul revers ce se zice că eu l-aș fi dat dlui Burdea la viață, *că pe toată viața mea voi vota cu stăpânirea*.

Mă simt într-o poziție foarte neplăcută a răspunde la cele scrise în acel articol, — căci reamintindu-mi năcazurile și suferințele mele și a fectorului meu decedat, prin pedeapsa eliminării — și mai tare-mi măresc durerea!

Dacă însă domnia dela »Lupta« nu m'au putut cruța de aceasta durere, — în urma celor scrise mă văd nevoit în înțelesul dreptății și a adevărului a declara următoarele:

Prin sentința de eliminare dela toate școalele din Ungaria, a fiieratului meu fiu, acesta era condamnat ca la moarte și făcut incapabil în propria lui patrie!

După o viață sbrucumată de 3 ani petrecută în străinătate, prin Graz, Cernăuți și Viena, fiieratul meu fiu, nu se putea stabili acolo, — și dorul de patrie și de familie mereu îl torturau ca să vină acasă, și să se aplice undeva în vre-o funcțiune.

A venit acasă, a încercat pe la mai multe institute de basl un post, pentru că era absolvent și al academiei comerciale din Graz, și făcuse și puțină practică la »Albina«. Nicăiri însă unde s'a adresat nu a aflat loc! A încercat pe la diferiți advocați români să fie primit undeva ca scriitor în vre-o cancelarie, dar tot așa. Dar motivul principal era, că nime nu voia să se expună — că a căpătit pe un agitator, pe care guvernul așa grav l-a pedepsit. Toți îi compătăimesu, — lucru care mai mult l-a stricat decât l-a folosit! Dar ca să-l dele o poziție în societate nime nu s'a aflat!

Fiieratul Gheorghe, doriă cu orice preț să ocupe un post, să aibe o poziție în societate, să muncească și să-și câștige traiul vieții, și nu fie nevoit a l da unul și altul banii de milă. Nu s'a aflat nime ca dorința lui să l-o împlinească. Îl vedeam cum se descurajă și desperă pe toată ziua! Ca părinte mă durea inima. Către toți prietenii mă adresam și le comunicam durerea mea. Eram materialisticește cu totul ruinat.

Într-o zi mă hotărâsc să merg la Maj. Sa în audiență și să cer agrațierea fiului meu.

Mă duc la Viena, și mă prezint cu rugarea pentru audiență în cancelaria Cabinetului din Burg. După ce mi-se cerește rugarea prezentată spre consierarea mea mi-se răspunde, că nu pot căpăta voie a intra în audiență la Maj. Sa, pentru că în scopul acesta se cere părerea ministrului Wlassics.

Năclit, dela Viena mă întorc la Pesta, mă duc la deputatul cercului, Jakabfi, și cu acesta împreună mă duc la ministrul Wlassics, îi prezint rugarea pentru grațiere și îl rog atât eu cât și Jakabfi ca să se îndure și să propună Măiestră Șale rugarea mea pentru grațierea băiatului. Ministrul primește rugarea, dar îmi zice că e lucru grav și nu poate promite nimic.

După câteva săptămâni îmi vine rugarea respinsă! Năclit și desperat am întâlnit în Caransebeș pe dnul Barzu, referent epitropesc în penziune.

El îmi face propunerea, să merg la dnul Burdea, că el îmi poate ajuta. Eu mă apăr și îl observ dnul Barzu, că nu cred că dnul Burdea se aibă atâtă influință la guvern ca să poată să-mi ajute. Duce, îmi zise. Nu ai idee ce influință are. Vei vedea.

Mă socot mult ce să fac? Să mă duc ori să nu mă duc? Îmi zic în mine: eu sunt bolnav, rana mea sângerează, vreau să fiu sănătos, încerc la toți medicii să-mi aline durerea și să-mi vindece rana, doară voi afla vre-unul!

Astfel m'am decis să mă duc după recomandarea dnui Barzu și la dnul Burdea. L'am cercetat și l'am povestit istoricul eliminării, și încercările zadarnice făcute din parte-mi.

Dnui Burdea, care pe acelea vremuri era numai primarul orașului Caransebeș, nu era nici deputat nici președinte la Comunitatea de avere, m'a primit cu compătăimire și cu toată dragostea de aproapele, și a luat angajamentul asupra sa a-mi esopera agrațierea băiatului.

Dnui Burdea nu a cerut dela mine nici un revers, ca să-mi schimb învinta politică de până aci, — dar dacă era nevoie de un atare revers — în împrejurările critice în care se afla băiatul meu și eu — îl dam fără șovăire și muștrare de conștiință, — căci băiatul meu a eizat jertfă principilor sale naționale, și națiunea l-a lăsat pe stradă!

Țin să observ, că imediat după convorbirea mea cu dnul Burdea, s'a întâmplat de a murit Curescu, președintele comunității de avere.

Dnui Burdea optă la postul de președinte al Comunității de avere, sprijinit de administrație.

Partida contrară dnui Burdea, așa zisă națională — pretindea dela mine să lucră contra lui, — și să agit pentru reușita majorului Stolanel. M'a justificat că în contra dnui Burdea nu pot lucră, deoarece domnia s'a intrapus pentru grațierea băiatului meu, — și alacerea grațierii stă în ministeriu neresolvată; — le spun că moralicește mă simt îndatorat a fi pe partea lui.

Toți prietenii și tovarășii mei de luptă de până aci au început să mă combată și să-mi spună că

mai mult decât împlinirea năsi necesități naționale.

Pe cât știu, am isprăvit. Am făcut apreciere aspră, dar adevărată, producției literare dela noi. Și mi-se pare că nu este puțin cât am putut găsi. Iar dacă atâtă ajunge să ne îmbucure, și dacă mai lăsm în considerare, sub raportul acesta, că atâtă înși pe care nu i-am amintit, au vers corect și frază frumoasă, nu e așa că trăim o viață sufletească intensă și — mai ales — conștientă, în legătură cu tot ce se face la români astăzi? Nu e așa că este o exagerare, ce poate face sânge rău, în cele scrise de tnărul »Bătrîn« dela »Lupta« (nr. de Crăciun) privitoare la unitatea noastră culturală, la felul cum ne informăm noi despre lucrurile din România?

Ne-o arată aceasta și anul literar 1908 la Ardeal.

Gh. Curpân.

O statistică teatrală germană.

— Scrisori din Germania. —

Lipsca, Ianuarie 1909.

În fiecare an apare în editura casei de editură Breitkopf și Härtel din Lipsca o statistică a pieselor teatrale jucate pe cele mai de seamă scene germane. Zilele trecute a apărut o nouă statistică, care se referă la a. 1907/8. (din Septembrie până în Septembrie.) Cred că și cetitorii »Tribunei« vor ceti cu plăcere unele spicuri din acest anuar, de aceea îmi voi lua voie a face unele mici comentare, cari vor lămuri și mai bine starea teatrului din Germania.

Statistica despre care e vorba apare de 12 ani și conține piesele jucate în diferitele orașe germane — astfel — încât poate da deslușiri interesante asupra gustului publicului german. Firește, și statistica aceasta trebuie controlată în amănunte și o judecată adusă are lipsă de verificarea statistice, dar teatrul mai cu seamă de cunoștințele stărilor locale, căci astfel se pot trage concluzii false. Un singur exemplu va clarifica cele spuse: *Blumenthal*, un fabricant en gros de comedii, a numărat, nici mai mult, nici mai puțin decât 1021 de reprezentații într'un singur an. Cine-i cunoaște piesele teatrale însă, cine cunoaște publicul, care-l aplaudă și cine cunoaște critica, va fi lămurit pe deplin asupra efectului efemer al pieselor lui de duzină și nu va sta nici o clipă la îndoială, că are de a face cu marfă de a doua mână.

Tot așa se întâmplă încă cu mulți alții.

E foarte interesant și instructiv pentru cetitor să urmărească evoluția unui autor sau a unei piese din an în an. la statisticele germane la mână și răsfoiește.

Iată, spre pildă, »piesa«, care văd cu mirare că ține afișul pe scena teatrului național din București: »Alt-Heidelberg« (»Heidelberg-ul de altădată«) lui Meyer-Förster. În ultimul an teatral a avut 477 de reprezentații. Înainte cu un an a numărat 299 reprezentații, iar acum 3 ani 351: a crescut deci numărul sărilor în timpul din urmă. Dar ce sunt cele 477 de sări față de miile din anii trecuți! Atunci era »Alt-Heidelberg« la modă, după cum sunt astăzi operele vieneze și — după cum întrebi astăzi: Ai văzut opera »Die Dollarprinzessin«? întrebai atunci de »Alt-Heidel-

Burdea mă trage pe sfoară, și după ce îmi exploatează votul, feciorul meu nu va fi grațiat.

Am căzut într'un impas! Ce să fac? Mă duc la dl Burdea și-l împărtaşesc ce judecată îmi fac prietenii mei și contrarii lui. Atunci dl Burdea îmi zice: „Părinte poți vota pentru oricine vrei, eu nu te influențez. Dar să ști, că feciorul tău va fi grațiat, și aceasta ca să te conving și pe dia și pe contrarii mei de cinstea mea.

Eu ca să nu-mi compromit trecutul meu politic ca membru al partidului național în care și astăzi stau, — am votat pentru maiorul Stoianel, lucru care nu trebuie să-l fac, și de care partidul trebuie să mă dispenseze!

În adunarea generală a comunității de avere, în contra propunerii comitetului — din care și eu fac parte — s'a pertractat propunerea acestui comitet a sprijini cu bani la dorința guvernului înființarea unui gimnaziu de stat în Caransebeș. Dl protopop Mihail Popovici face contra-propunere și propune înființarea unui gimnaziu confesional român, — eu ca membru în comitet mă abțin de la propunerea acestuia — și sprijinesc și votez pentru propunerea dlui protopop ca să se facă în Caransebeș un gimnaziu românesc.

Din acestea se poate ori-și-cine convinge, că asupra mea ilustritatea Sa dl Constantin Burdea absolut nu și-a octroat nici o influență și supremație a votă pe toată viața mea cu slăbănirea. Eu sunt liber pe convingerea mea. Și grațierea fiertatului meu fecior dl Burdea a obținut-o din simțăminte de compătimire și umanitarism, și nu dupăcum suspionase unii și alții că din interes!

Cu aceasta declar, că nu mai reșez la nimic ce s'ar mai scrie la persoana fiertatului meu fiu pe care lăsați-l să-și doarmă somnul de veci.

Gîrbovești, în 8 Ianuarie 1909.

Nicolae Novacovicu,
preot.

Am publicat scrisoarea părintelui Novacovicu, untem însă datorî a declara că cîrît de mult înțelegem sentimentele sale subiective în afacerea aceasta, nu putem să împărtaşim morala sa. În luptele politice, se poate întâmpla ca interesele personale să ajungă în conflict cu interesele mare obște, în cazul acesta însă interesele personale totdeauna și în mod neapărat trebuie sacrificate. Asupra acestui lucru pot să se facă tranșacții — cum a făcut și părintele Novacovicu, și se pot acorda și circumstanțe, cum e în cazul de față totuși el dacă se face, merge inexorabil în detrimentul reputației și integrității po-

litice. Dacă perspective îi stau omului pus în fața acestei alternative: ori calea spinosă, dar foarte înălțătoare a martirului, ori cea mai puțin glorioasă, dar mai folositoare a tranșacției în detrimentul reputației tale politice însă. Un drum mijlociu nu există.

Ca morală publică însă nu se poate aproba decât calea dintîi: absolutul sacrificiu personal pentru convingeri.

Naționalizarea socialismului românesc.

Congresul socialist românesc care era să se țină dăunăzi în Arad ne-a dat prilej să constatăm din nou că mișcarea și partidul socialist românesc, deși se află la începuturile sale, se pătrunde tot mai mult de datorîa de a se naționaliza. Nu combatem pe muncitorii români pentru că s'au înrolat sub steagul socialismului, căci înțelegem că e firesc ca ei să caute un mijloc de apărare împotriva exploatarei clasei de capitaliști. Pe cât ni-se pare, pentru ei socialismul nu-i atât un ideal social la înfăptuirea căruia nici chiar partide mult mai tari, ca socialiștii francezi și nemți, nu se gîndesc încă în mod serios, ci e mai mult un mijloc de organizare și ocrotire a intereselor lor de clasă. Cine ar putea să ție de rău pe muncitorii români pentru că vor să dobîndească condiții de trai mai omenești, salarii mai mari, ore de muncă mai puține, locuințe etc. mai sănătoase? Nu poate fi în interesul partidului nostru să vedem pe muncitorul român în mizerie și împotrivă. Dacă însă am vedea cum partidul socialist ar urma ca la începutul său, cu propaganda antireligioasă sau chiar numai împotriva bisericii noastre, dacă l'am vedea propovăduind neghiobia pe care și azi o debitează mulți preînși cunosători ai epocii moderne, cumcă nu ideia naționalistă ci ideia internațională a socialismului e ideia viitorului. Atunci e'am combate cu hotărîre.

Socialismul și naționalismul sunt două idei cari nu se exclud ci se completează.

Partidul socialist românesc din Ungaria a înțeles asta și e hotărât să nu mai treacă prin toată evoluția îndelungată a experiențelor zadarnice cari să o convingă în definitiv că socialismul internațional e o idee absurdă și lipsită de vitalitate.

Ca o dovadă a acestei evoluțiuni vom cita scrisoarea deputatului socialist român în camera austriacă dnul Gh. Grigorovici, adresată congresului din Arad.

Scrisoarea dlui Grigorovici, se înțelege, accentuează mai mult caracterul socialist al mișcării totuși reiese destul de bine naționalismul mentalității socialiste. Iată câteva pasagii din scrisoare:

Scumpi tovarăși!

Simțămintele de legătură de partid și neam înzistă asupra mea cu putere, de a vă strînge personal mîinile și a lua parte într'un moment istoric atât de însemnat la dezbaterile congresului vostru.

Dar referințele subit călîm și luptăm, noi aici, voi însă dincolo de munt, mă țin și pe mine locului.

Una, că sunt prea ocupat cu chestii locale de organizație și partid; alta, că dacă chiar aș putea fi în mijlocul vostru, mi-s'ar pune și mie, — cum s'a întâmplat cu tovarășul Racovschi anul trecut — pledici, de a vorbi către tovarășii mei de idei și neam în limba noastră română.

Mă doboară gîndul, că poate voi fi silit să aud din gura unui dl oficial al națiunii și clasei noastre proletare, că eu ca român și socialist aș fi »străin« în mijlocul fraților mei, tot români și socialiști și că din cauza aceasta n'aș avea drept să vă vorbesc.

Sigur, că este rușinea clasei proletare și a națiunilor asuprite, că un asfel de lucru poate încă să se întâmple la secolul desrobirei sociale; dar tocmai din cauza că sunteți robiți ca proletari și ca români, v'ați adunat și voi fraților la congresul vostru social-democrat român, v'ați adunat să puneți răului hotăr.

Partea cea mai de căpetenie a conferinței voastre o să fie hotărîrea mijloacelor, prin care veți cucerii una din cele mai valoroase arme în lupta de clasă — votul universal, egal, direct și secret!

Unirea și organizația strînsă, bazate pe toate cele, ce le favorizează: solidaritatea de clasă și solidaritatea culturală — națională, sunt condițiile cele mai impozante pentru reușita luptei noastre.

berg. Mirarea exprimată mai înainte asupra faptului că a prins în România piesa aceasta o motive. Nu credeam ca publicul bucureștean să se poată transpune în mediul studentesc german și să guste o dragoste, ca aceea între o »chelnăriță« și un prințisor — căci aceasta ar fi nonsens în România. O altă dramă, cu calități literare și dramatice mult mai mari: »Liebele de Schnitzler, n'a fost primită bine de publicul bucureștean, deși acolo era vorba tot de o astfel de dragoste »germană«, între o »fetiță dulce« (Süsses Mädl) vieneză și un tînar student. Dar acestea — numai în trecut.

Fiindcă e vorba de piesele »în vogă« să amintim vre-o câteva, cari țin și astăzi recordul:

În fruntea tuturor pășește »Văduvioara veselă« (Die lustige Witwe) a lui Lehár. Intregul ei istoric în cifre se prezintă astfel: În 1905/6, când apare la lumina rampei, are 441 reprezentații, în 1906/7, se urcă la respectabila sumă de 2738 — care ar face onoare ori și cărei piese clasice — în 1907/8, are mai puțin: 1778. Și — să se țină bine minte — datele acestea sunt numai ale teatrului german. Căci »valsul Sirenelor« a răsunat de câteva mii de ori pe scenele europene.

A doua operetă, care face concurență strajnică celei dintîi e »Visul unui vals« (Walzertraum). Aceleaș melodii răpitoare, pe cari le fredonezi ziulcă întreagă, aici însă de caracter specific vienez. Ultima haltă 1741.

Și goana aceasta nebună, mîia de reprezentații, ține într'una. Mai anii trecuți se cântase operetei »De profundis«, Offenbach închisese ochii, bătrînul Strauss și Millöcker deasemenea. Și deodată apare cu zeci de capete ca hidra lernaică. Cul-

cușul ei favorit e Viena, tărîmul prielnic al melodiilor, cari te urmăresc de vrei, de nu vrei.

Mai amintesc numai câteva operele cari le va auzi publicul bucureștean de sigur în curînd »Die Dollarprinzessin« (547 reprez. — e îngenuă încă:) »Der fidele Bauer« (Țăranul vesel) (amîndouă de Fall) și »Förster-Christl« de Iarno.

Mult mai îmbucurătoare sunt datele referitoare la operă și la drama propriu zisă.

În fruntea tuturor pășește Richard Wagner, maestrul dela Bayreuth, cu 1936 de reprezentații. O dovadă elocventă de marele număr de Wagneriani în Germania. Dacă se dă »Tanhäuser de de 383 de ori (1905/6) sau de 337 de ori (1906/7) sau »Lohengrin« 327—1905/6, 333—1906/7, 395—1907/8 rezultatele acestea sunt mult mai satisfăcătoare. După Wagner vine Verdi (757), »Lortzing« (654), Mozart (471), K. M. Weber (325), Gounod (249), Meyerbeer (152), »Fidelio« de Beethoven a avut 219, »Salomea« lui Rich. Strauss 217 reprezentații. Un record frumos a ajuns »Carmen« de Bizet cu 479 de seri.

Ajungem la clasici. Fruntașii sunt Schiller, Goethe și Shakespeare. Nu-i vorbă, îi bate Lehár cu »Văduvioara« lui, dar tot pot să apară în lume. Schiller are 1441 repr. dintre cari 292 sunt pentru »Wilhelm Tell«, pe care încă nu-l vedem pe scena teatrului nostru, ca să ne entuziasmeze tinerimea. »Tell« a avut în 1905/6—251 și în 1906/7—263 repr. Shakespeare are 945 de repr. Traducerile excelente contribuiesc la succesul acesta mare al unui scriitor strein, căci germanii consideră pe Shakespeare ca pe unul de al lor. Hamlet, Shylock, Lear, Romeo și Julieta, Othello, Visul unei nopți de vară — se joacă cu sutele

de reprez. Hebbel a avut 409, Lessing 376, Grillparzer 353 reprez. E prea naturală simpatia arătată clasicilor naționali. În timpul din urmă a crescut Hebbel în vaza criticii, de aceea și numărul înmulțit al reprezentațiilor. Nu trebuie să ne mire nici cele 185 reprez. ale lui Molière. De când a fost tradus, în parte, de scriitorul Fulda, e cu mult mai mult gustat în Germania. Scriitorul acesta, un excelent traducător, (cunoscuta comedie-tragică »Cyrano« a tradus-o magistral) a încetățenit pe Molière.

Din scriitorii moderni se bucură de mai multă simpatie la public Sudermann, ale cărui piese sunt cunoscute și publicului nostru. Pe lângă toată critica aspră, de exterminare, întreprinsă împotriva scriitorului acestuia, care pe lângă o rutină prea »teatrală«, are însă și calități reale — »Onoarea« lui, »Magda«, »Lupta fluturilor« (Schmetterlingsschlacht), »Sfârșitul Sodomei«, »Trăiască viața!« și ultima »Luntrea de flori«, (Das Blumenboot) se susțin neconținut pe scenă. O piesă, care ar trebui să figureze și la noi e »Piatră între pietri« (Stein unter Steinen) de acelaș autor, în Italia a ajuns a 1000 reprez. în foarte scurt timp.

Dar nu e scopul acestor rînduri să se insiste asupra pieselor germane, cari sunt vrednice de a fi jucate și la noi.

După Sudermann vine Ibsen cu 876 reprez. E prea firesc: Ibsen e mai aproape de spiritul german decât de cel francez. Sunt sigur — n'am date statistice franceze la îndemînă — dar sunt sigur că francezii n'au atâtea reprezentații din Ibsen.

Mai amintim că cu prilejul congresului, partidul socialist românesc a tipărit o poezie lungă a unui membru din Lugoj d. Pompei Bănăţeanu. În versuri lungi şi în forme, cu un avânt aspru autorul chiamă în cuvinte înflăcărâte pe muncitori la lupta pentru drepturi şi pentru limbă.

Să nădăjduim că ucazul de oprire al poliţiei din Arad a fost o lovitură care va întări şi mai mult sentimentele româneşti ale socialiştilor noştri.

Execuţii în ziua de Crăciun.

O batjocură nemaipomenită.

Dej, la sărbătorile Crăciunului.

Un act, care îţi revoltă tot sufletul. Bietul român azi-măne va fi scos şi din biserică de oamenii cărmuirii, pe cari dăuşul îi susţine, îi hrăneşte din munca mâinilor sale. Am ajuns de aici în ziua Naşterii Domnului n'avem linişte şi suntem sionaţi şi batjocoriţi de străini fără cea mai mică sfilă şi ruşine. Parcă suntem pe vremea iobăgiei.

În 7 Ianuarie st. n., adică în ziua primă de Crăciun portărelul (executorul judecătoresc) din Dej, Szanpétery János — armean romano-catolic — a ieşit în comuna Negrişteşti (jurnal Dej), unde pe timpul, când oamenii ieşiau de la sfânta slăjă de dimineaţă a făcut 3 execuţii. Ca total a sechestrat pe 8 creştini din comună, 8 ţărani români. A umblat din casă în casă, a cunoscut vitele din grajd, hainele şi mobilele din case şi la protestele ţăranilor a răspuns, că lui puţin îi pasă de sărbătoarea valabililor, el e omul legii, deci el nu şi bate capul cu de asemenea.

S'au făcut sechestrări la Ioan Pintea, Ioan Flores şi Ioan Dan pentru o pretenţiune de 40 cor.; Stefan Retegan a Petri şi Dumitru Hitiuş pentru o pretenţiune de 18 cor. 40 bani; Petru Mihuş, Ioan Vlad şi Grigore Ilincuş pentru 78 cor.

Pentru sametele acestea deci „omul legii“ a trebuit să aducă în febrele un sat întreg, să jignească adânc sentimentele creştineşti a unui neam, care nu e între cele din urmă în ţeara noastră.

Oare portărelul acesta nu ştie, că răbdarea românului încă-şi are marginile sale? Nu ştie că un act ca acesta e o răgănită, care bietului român îi străbate până în adâncul inimii?

Ţăranii au venit la mine şi s'au plâns. Mi-au spus nişte cuvinte doioase şi pătrunzătoare, cari mă făceau să văd înaintea mea pe ţăranul din

istoria noastră, pe leul turbat, gata să-şi expună viaţa pentru apărarea avutului strămoşesc şi a credinţei părinţilor săi l-am liniştit şi le-am promis, că vom interveni la cei competenţi, ca pe viitor de aceasta să nu se mai întâmple.

Paragraful 22 al articolului de lege LX din anul 1881. (legea execuţiei) ordonă execuţiile în sărbători, dar din nefericire paragraful acesta e unul dintre acei mulţi, pe cari îi suceşti după cum îţi place. Nu ured însă, ca legislaţia să fi avut intenţia de a expune pe cetăţeni la şicanări de asemenea, cum e şi cazul de faţă.

Execuţie pentru 18 coroane, în ziua de Crăciun. Lio.

Catastrofa îngrozitoare din Sicilia.

În Messina a început a se trezi viaţa. Pe unde s'a putat tăia un drum cât de strimt printre ruine, îndecsebi la ţărm, s'a reluat comunicaţia. După plecarea regelui a rămas ducele de Genua la locul nenorocirii, ca să mângâie pe cei nemângâiaţi. De subită dărimături şi acum se mai scot trupuri vii. Între alţii, s'a găsit un copilăş de 5 ani, pe deplin sănătos. Îngroparea cadavrelor, care să face în masă, să continue necurmat. Uneori, să ridică dintre ruine, ca un strigăt prelung, sfâşietor: chiamă durerea celor ce şi-au pierdut copiii, părinţii, toată nădejdea... Încă şi-acum să mai repată cutremurul. Ieri s'au simţit, în două rânduri, două zguduturi puternice. Dar lumea, deprinsă cu astfel de jocuri prăpăstioase ale naturii, nu să mai sperie. Şi alte pagube mai mari cu greu să mai pot face.

Noră viaţă în Messina şi Reggio.

Messina 30 Dec. Locuitorii săpaţi din primejdie să virosească şi să relua ocupaţia lor obişnuită. Încep a se tăia cărări între dărimături. Măi ales în port să lucrează cu multă risnă. Azi s'au pornit pe cheiu tot felul de trezuri.

Roma 30 Dec. Dala Reggio până la San Giovanni s'a început comunicaţia pe linia ferată. În acele părţi ale oraşului, cari au avut mai puţin de suferit pe urma cutremurului, străbate acum un nou fior de viaţă.

Neguţătorii desohid barcăi pentru mărfurile lor. S'au deschis şi mai multe prăvălii, cu toate că puză la ele numai cu greu să poate curăţi cărarea. Noaptea toţi locuitorii şi-o petrec în şetre, de teama unui nou cutremur. — Miliţia dezvoltă o activitate febrilă. Străzile sunt în mare parte curăţite. Dar dintre ruini tot să mai scot încă trupuri mutilate şi cadaveordinea poliţială e restabilită pretutindeni.

Roma, 30 Dec. Ieri au început să funcţioneze la Messina buclătarile ambulante ale societăţii de salvare.

La Messina să află 20.000 refugiaţi, din cari o mare parte este întreţinută de societatea de salvare vienză.

Reconstruirea Messinei.

Generalul Mazza, care a fost încredinţat cu putere discreţionară în conducerea lucrărilor de salvare, întrebă de un gazetar despre soarta Messinei, a răspuns între altele: De-oamdată nici eu nu mă pot orienta în haosul acesta, toate clădirile publice s'au dărâmat şi toate documentele au pierit în flăcări. Aici trebuie să se edifice tot din nou. Avem nevoie de legi nouă, dacă vrem să aşezăm din nou, pe baze solide viaţa culturală. Dar vor trece încă ani până să va împlini ceea ce s'a născut în câteva clipe. Fireşte, că Messina să va reconstrui, dar de-oamdată încă nu să ştie cum. Reggio şi Messina nu pot lipsi niciodată din istoria culturală a Italianilor.

Un copil de 5 ani...

Reggio de Calabria, 30 Dec. Pompierul Pelosi a scos ieri de sub ruini un copilăş de 5 ani, căruia nu i sa întâmplat nimic, şi care timp de 15 zile, cât a stat singur într-o odăşă latăscată, n'a înţeles ce să petreacă la jurul lui.

Regina Italiei descorată.

Ziarul „Figaro“ crede că guvernul francez va oferi reginei crucea legiunii de onoare pentru înfinta sa eroică, cu prilejul catastrofei.

Ajutoarele.

Cum anunţă din Roma corespondentul ziarului „Matin“, până acum s'a strâns un ajutor de 80 milioane de franci.

La suma aceasta au contribuit:

Statele Unite	cu 18.000.000
America de sud	» 10.000.000
Franţa şi Tunis	» 2.800.000
Anglia	» 3.000.000
Spania	» 2.000.000
Egiptul	» 1.100.000
Statele Baltice	» 900.000
Elveţia	» 900.000

ZORILE.

De Gh. D. Mugar.

Închid cartea anului »1908« pe care arta fatalităţii a sfârşit-o aşa de sguduitor, ca un geniu sombru dela miază-noapte, ca un Shakespeare al vremurilor noastre.

Am cetit-o cu interes: pagini de duiosie, pagini de scârbă, pagini de revoltă, pagini de sânge, pagini de răzbunare, pagini de lacrimi, pagini de foc...

Am cetit-o la lampa amintirilor istorice din toate vremurile, cu zâna sfioasă a Porziei lângă mine. Vântul durerii întorcea filele.

Pe unde n'am fost? Ce n'am văzut? Câte am învăţat!

Am văzut regi asasinaţi pentru că lăseseră flamura ţării s'o acopere pulberea şi pămîntul nepăsării, în vreme ce ei dedeau festinuri cu libaţii clasice, ori umblau cu alăuta de truveri după fete de pescari, după domniţe, după păstorilele cele frumoase din Estrela, ori pictau corăbi, porturi de ocean, pescuitori, apusuri de soare şi grădini... din castelele gotice cu parcuri de rodii şi de lămâi pe fermecatele ţărmuri ale Oceanului, în Iberia cea frumoasă.

Am văzut împăraţi bătrâni călcând legăminte şi răpind popoare, ca şi cum un popor s'ar face cu altul.

Am văzut popoare înălându-se prin ele, ca pildă vie de unire sufletească şi de conştiinţă naţională — am văzut Bulgaria cu aripi de slavă prinse de umeri, în vreme ce România tremură bolnavă de frigurile politice, cu Demonul vrajbei lângă dansa.

Am văzut câinii întinzând de saiana turcească, ca s'o rumpă.

Am văzut pe Turcia ştergându-şi ochii de lacrimi, dar resemnată şi sublimă în tronul ei de istorică slavă.

Am văzut regi bătrâni împopoţonaţi cu slava cucerită de supuşi, dar cari totuşi îi asupresc şi nu vor să-i asculte.

Am văzut neamuri cari nu vor să sărute mâna împăraţilor ce i-au lovit — neamuri sublime — şi am învăţat că apăsarea regilor şi împăraţilor căleşte braţul supuşilor şi ascute săcurea răzbunării.

Am văzut popoare insultând pe mucenicii dreptăţii şi adevărului în vreme ce ele decretează suveranitatea justiţiei, am văzut popoare libere insultând »crucea Libertăţii« altora şi ridicând stâlpi de răstignire neamurilor pentru greşala de a-şi fi apărat limba, credinţa, istoria, flamura şi viaţa...

Am văzut şi acum, că tot ce clădeşte omul şi însăşi natura e vremelnic şi că nimic nu e etern. În toate e o artă a fatalităţii. Am văzut zdrobite, şterse ca-n străvechile poveşti biblice oraşe minunate cu temple într'aurite, cu statui şi fântâni clasice, cu grădini de marmură, cu ruguri de roze înflorite, cu iubiri şi patimi adânci... le-am văzut bătute de furia mării, arse de pucioasă, cutremurate de geniul peirei, o ruină toate, cu cadavre schilodite peste cari albatrozii mării albastre şi pasările de pradă ale munţilor îşi bat aripile şi tipă a jale în lumina galbenă a lunii...

Şi par'că toate s'au petrecut într-o noapte rece şi neagră, într-o noapte de temniţă, plină de umbre şi lilieci, într-o noapte zăgărită de Ve-

Gerhard Hauptmann se află în declin. În 1905/6 avea 772, 1906/7—472, acum are 467 reprez.

Dacă ar fi să tragem concluzii, am ajunge la rezultate nu tocmai măgulitoare. Se reprezentează multe — dar publicul nu prea ştie să judece independent. Influenţa streină a fost totdeauna mare pe scena germană. Se plângea Lessing la timpul său, se plângeau criticii teatrali pe timpul lui Laube la Viena, se plâng şi azi mulţi, şi cu dreptate.

O mare parte din piesele, cari se joacă, sunt efemeride fără de nici o valoare literară. Ce să zici de cele 510 reprezentaţii ale »Hoşului« lui Henri Bernstein? Sau de cele 812 reprez. ale »Josettei«?

Fiind că am amintit aceste 2 »piese« e bine să se ştie că aceste piese se joacă pe scenele, cari şi-au luat ca specialitate genul acesta, în Viena şi în Berlin, şi nici decât pe scenele subvenţionate de stat. Şi să se mai aibă în vedere numărul mare al teatrelor dela cari s'au luat informaţiile statistice de faţă. (Numai scenele de provincie — de a doua mână — n'au fost luate în considerare.)

Statistica de care e vorba poate aduce servicii reale nu numai germanilor, ci şi acelor, cari se ocupă cu istoria teatrului în general. Acestea sunt numai câte va notiţe comentate pentru publicul nostru, în pripă, dar sunt sigur că pe urmele acestei statistici un regisor român inteligent ar putea găsi directive interesante de exploatat.

Lipsca, 1909.

Horia Petra-Petrescu.

Rusia	»	750 000
Belgia	»	800 000
Japonia	»	420 000
Germania	»	300 000
Turcia	»	200 000
Austria	»	160 000

Restul s'a strâns în Italia.

Reprezentarea dela Teatrul Național din București.

Di Pompiliu Etade va organiza o reprezentație de gală la Teatrul Național în folosul victimelor cutremurului din Italia. Celebrul artist Ermete Novelli va da concursul său. Reprezentația va avea loc la seara de 1 Ianuarie 1909.

0 injurie.

Domnul profesor Dr. Josif Siegescu stă în serviciul guvernului, în urmare departe de noi, cari stăm în războiu cu guvernul. Când a fost vorba de activitatea lui publică, ne-am pronunțat condamnat, cum eră în cazul Caransebeșului, și cu laudă, cum eră în cazul inspecțiunii sale din Arad, dând prin aceasta dovadă, că noi n'avem de a face cu persoana comisariului ministerial ci cu activitatea lui, ori mai bine zis cu instituțiunile, pe cari datori suntem să le apărăm, cu vreme și fără de vreme.

S'a întâmplat însă, că »Lupta« și »Poporul Român« a debitat o insinuație la adresa dlui Siegescu, care să devalvează pe sine atunci, când bărbatului ridicat prin munca sa în poziție înaltă, îi impută preținse fapte infamante ale tinerețelor fragede, de pe vremea clasei a IV. În sine chiar dacă ar fi subversat greșeala imputată, nu este corect a expune pe cineva opoziției pentru eventualele greșeli ale tinerețelor sale, cu atât mai condamnatibil este, când se înscenează infamii tactice, în căruia unui om, care poate fi adversarul nostru politic, ori servește pe alte căi obște, dar ca om este cinstit, la tot cazul însă este nevinovat de cazul concret ce i-se aduce.

Ținem ca onoarea personală a fiecăruia să fie cruțată în luptele noastre publice, drept ce venim a deschide coloanele noastre

celui ce-și apără onoarea, lui-și spre satisfacție, iar moralei publice spre onoare.

Declarațiune:

În numărul 246 al »Luptei«, cât și în numărul 49 al »Poporului Român« un corespondent din Oravița al numitelor foi, mă roagă să istorisesc ceva despre afacerea, ce aș fi avut-o eu, când am fost școlar de-a IV-a clasă civilă în Oravița, cu un parapleu — din care afacere m'ar fi scos teafăr dl I. E. Țieran, librar în Oravița și d-nul Andreiu Ghidiu protopop în Caransebeș.

Deoarece în viața mea nu am avut vre-o chestie cu un parapleu, din considerarea ce o am față de publicul românesc, am rugat atât pe dl Dr. Iuliu Olariu protosințel și director încât și pe dl Nicolae Ionescu avocat, ambii locuitori în Caransebeș, ca în numele meu, să roage pe dl protopop, ca dânsul să le istorisească lor chestia mea, despre care eu nici idee nu am.

Dela numiții domni am primit următoarea scrisoare:

»Stimatului domn

Dr. Josif Siegescu, profesor. Budapesta.

În urma unei cronice, ce a apărut în numărul 246 al »Luptei«, iar din aceasta foaie reproduse și în nr. 49 al »Poporului Român«, în care în mod tendențios și cu vădită tendință de a te prezintă publicului cetitor, într-o lumină nefavorabilă, s'a scos la iveală un caz despre care numitele foi zic, că de mult s'a întâmplat, zicându-se că pe d-ta te-ar fi scăpat dl protopop Andrei Ghidiu dintr-o afacere, în care a jucat oarecare rol un parapleu; ne-ai rugat, ca să ne prezentăm d-lui protopop Andreiu Ghidiu pentru a-l întreba, că ce e adevărat din cele mai sus amintite. Conform acestei dorințe a d-tale, Marți în 22 Decembrie, subscrișii mergând spre a ne prezenta înaintea susnumitului domn protopop, pe care întâlnindu-l pe stradă i-am spus scopul prezentării noastre și rugându-l a ne da deslușirile necesare în privința conținutului cronice publicate în numitele ziare, D-sa a avut bunătatea a ne face următoarea declarațiune:

Declar, că n'am cetit nici în »Lupta« și nici în »Poporul Român« cronica de care faceți amintire. În ce privește cazul, ce mi-l spuneți, declar că n'am cunoștință și nu-mi aduc aminte, că eu oarecândva să fi intervenit în favorul dlui Dr. Josif Siegescu, pe când D-sa eră școlar în Oravița, cu scopul ca să-l scot din o afacere pentru un parapleu.

Eu pe dl Dr. Josif Siegescu nu-mi aduc aminte să-l fi cunoscut în timpul acela. Afirmarea ce să face deci în cronica publicată în amintitele ziare

în privința intervenției mele în cazul special al dlui Dr. Josif Siegescu, nu corespunde adevărului. Aducându-ți acestea la cunoștință, am rămas cu deosebită stimă

Caransebeș, în 24 Dec. 1908.

Dr. Josif Olariu m. p.,
Dr. Nicolae Ionescu m. p.

Dl I. E. Țieran, librar îmi scrie următoarele:

»La întrebarea D-voastră în chestia vre-unui parapleu, nu pot răspunde alta decât, că eu nu știu și nici nu-mi aduc aminte de nici un parapleu, dar cu atât mai puțin, cumcă eu personal să fi intervenit spre aplanarea cauzei«.

Declarațiunile acestea le trimit numai din considerațiunea ce o am față de publicul românesc — căci ce scrie vr'un corespondent pervers și mincinos al »Luptei«, pe mine puțin mă împoartă.

Tot cu poezia de azi am trimis și redacțiunii »Lupta« și »Poporul Român« declarațiunile de sus, în care declarațiune am numit pe corespondentul lor din Oravița de mincinos și dacă are omenie (ce despre un corespondent al foilor nu am putea trage la îndoială) l-am provocat să iasă de sub tufă, ca și în față să-i pot spune, că mințește.

Cu astfel de știri perverse, nu cred, că se pot servi cu dreptate interesele poporului. Îmi pare bine, că am avut ocaziune a arăta și lumii, că unii dintre corespondenții numitelor foi sunt oameni fără de omenie.

Budapesta, în 10 Ianuarie 1909.

Cu deosebită stimă

Dr. Josif Siegescu,
profesor.

Griza balcanică.

Agitația în Serbia.

Știrea despre aranjamentul dintre Austro-Ungaria și Turcia a făcut în Serbia o impresie extraordinară. Nădejdea sârbilor a fost tocmai posibilitatea unui războiu dintre Austro-Ungaria și Turcia. În cazul acesta Serbia nădăjduia posibilitatea unui recompensării pentru sine. Aranjamentul a răsturnat toată socoteala asta și acum Serbia face toate eforturile spre a împiedeca — prea târziu — aranjamentul.

Presa sârbească atacă Turcia. »Samu-prava« spune că Turcia și-a vândut suve-

restchagin, iar acum cerul se rumenește la răsărit: sunt zorile...

Mă uit într'acolo și văd pe coclaurile zărei ilacări și sânge: semn de război!

Visez că regii cari nu sunt ai popoarelor lor și lasă schiptrul și fug; că cine apasă, ridică asupra-și cuțitul răzbunării; că popoarele cari n'au o conștiință națională se prăbușesc; că dacă ungurii nu disting crucile de răstignire a românilor dărimăm Carpații; că imperiul habsburgic se razimă pe cărji de lut și că orice împărăție se poate prăbuși ca Reggio și Messina, când păcatele asuprirei și necunoștinței le încarcă ca pe biblica Sodomă.

Zorile... zorile...

Cei răi și asupritori să fugă, căci sabia dreptului legitim și pavăza conștiinței de neam, s'au ridicat.

Trimbița de război stă să sune...

Feriți!

0 poveste tristă...

De Sabin Evuțianu.

Afară e ger... Crivățul urlă înfiorător. Cum stau lângă sobă, necugetându-mă la nimic, încercând numai să străbat cu privirea departe dincolo de flăcările focului, mi-se pare cași când ași auzi vocea moșului meu — pe care nu l'am

cunoscut — o voce domoală și blândă, spunându-mi următoarea poveste tristă, mai tristă ca suieratul crivățului de afară, care în jalea și durerea lui geme atât de înspăimântător...

A fost odată... Și doar nici nu-e așa demult de atunci. Unii bătrâni de seama mea își vor mai fi aducând încă aminte. A fost un ținut atât de frumos, încât în zădar ai fi încercat să-i cauți părche în lungul și în latul pământului. Căci eră acest ținut dăruit de bunul D-zeu cu toate frumusețile, podoabele și bogățiile, ce le are natura... Nu-i vorba, mai erau și alte ținuturi frumoase. Din stânci isbucneau și într'alte părți izvoare cristaline, cari dădeau naștere la râuri șerpuitoare printre dealuri și munți acoperiți cu păduri de brad și de stejar. În nopți senine și înstelate mai răsună și în alte părți doina, cântecul trist al țărilor... Eră însă ceva tainic, ceva misterios, care dădea ținutului nostru un farmec, pe care alt ținut nu-l avea. Și mai eră ceva!... Avea acest ținut niște oameni, unul ca unul, toți voinici, înalți și drepti, ca și brazilor, senini ca cerul și viața lor, cuminți și buni. Căci două crăiese îi stăpâneau: *Bunăînțelegere* și *Lumina*. Și ori-unde-ți aruncași privirea vedeai numai bine, veselie și bucurie. Multe lucruri bune se zemisleau aici... Așa: Văzută crăiasa cea mai mică,ică pe lângă pământuri, corp, materie — supuși săi trebuie să-și cultive și mințile și sufletul. Și împreună cu *Bunăînțelegerea*, cu soru-sa, făcuse pe oameni să ridice în inima țin-

tului — într'un loc de toată frumusețea — un locaș sfânt, care avea să fie și a și fost un izvor viu de lumină și de cultură, la care neștiutorii se adăpau cu însetoșare bolnăvicioasă... Și multe alte lucruri de laudă se puteau auzi despre acești bravi oameni. Dar — durere — nici lucrurile acestea nu ținură mult. S'a pus un capăt seninătății, bunăînțelegerii și veseliei de odinioară. Căci — întocmai ca în poveștile noastre — protivnici puternici să ridicară din toate părțile lumii asupra crăieselor noastre: asupra *Bunăînțelegerii* și a *Luminei*. Dușmani înverșunați ca *Egoismul*, *Ambiția*, *Răutatea*, *Pizma* și *Cearța* au năvălit în ținutul cel frumos și vestit, l'au sfâșiat, dărăburit, au înfrânt și supus pe oameni, iar pe crăiese le-au dus în robie, unde stau și azi încătușate. Și ce crezi — tinere — ce-a fost urmarea?! O! Doamne! N'ai decât să privești și o să vezi. Căci ținutul despre care-ți vorbii mai există și acum. E poate tot așa de frumos, ca și înainte. Aceiași munți, aceleași râuri își prăvălesc neconținut apa; valorile și acum cântă despre năcazurile și durerile oamenilor de acolo, cu mult mai dureros însă, precum mai tristă și mai jalnică răsună și doina acum... Privește într'acolo! Un tablou foarte trist... Nici o năntare; din contră... În locul oamenilor voinici, robuști și roșii la față de odinioară, vezi acum alții palizi, uscați, cu priviri fricoase și nu deschise ca altădată; le cetești de pe față și din purtarea lor invidia și răutatea. Chiar locașul sfânt, azi un

Dacă a-ți încercat toate!

și tot nu v'au trecut durerile reumatice cereți o sticlă de

SPIRIT DE GHIAȚĂ

care face să înce-
teze imediat orice
se folosește cu rezultat bun. În contra GUTURAIULUI singurul remediu.

Prețul unei sticle 5 fiteri, o sticlă mare 1 cor. 20 fil., 3 sticle mari

sticle mici se trimit porte franco.

Cantități mai mari nu se trimit prin postă.

Se găsește și se poate comanda la

Szémann Agoston.

farmacist,

Hatvan, Főter nr. 126.

Se expediază zilnic în toate părțile lumii

ranitatea pentru bani și speră că comitetul june turc nu va ratifica aranjamentul.

„Politika” spune că Turcia a vândut un milion și jumătate de robi pe bani. Noi însă nu ne vom învoi, zice ziarul. Pe noi Austria nu ne va putea subjuga nici cu bani, nici cu războiul.

Consiliul de miniștri s'a ținut sub prezența regelui Petru. Consiliul a declarat că este interesul de viață al Serbiei ca aranjamentul dintre Turcia și Austro-Ungaria să se zădărnicească. S'a propus chiar ca Serbia să ofere Turciei o sumă mai mare pentru provinciile anexate.

Metropolitul Belgradului Dimitrie a adresat episcopului de York din Anglia o rugare ca să stăruiască pe lângă poporul englez ca să intervină în favoarea Serbiei și pentru cauza dreaptă a poporului din Bosnia.

Metropolitul o rostit în ziua întâie de Crăciun o cuvântare în catedrala din Belgrad apelând la poporul sârbesc să-și continue munca potrivnică Austriei.

Episcopul de Sabaz și-a încheiat cuvântarea exclamând:

— *Piață Austria!*

Lumea a aclamat pe arhierul patriot.

Din străinătate.

Conspirație în contra țarului. Din Petersburg se telegrafează că la Tarscoie Selo, s'a descoperit o conspirație îndreptată contra familiei țarului pe care au voit s-o omcare. La studentul Neumann s'a găsit 100 kilograme dinamită, la alți studenți hărții compromițătoare. S'au făcut număroase arestări.

Bulgaria comandă tunuri. Reprezentantul casei Krupp de aici, Kaufmann, a declarat unui ziarist că guvernul bulgar a făcut casei Krupp o mare comandă de tunuri până la valoarea de 10 milioane lei, pentru a fortifica țărmul Dunărei și a Mării Negre, deoarece țarul Ferdinand a convenit la reducerea, nu la deșințarea hotel, numai cu condiția de a se fortifica aceste țărmuri.

altar cultural național de mult folos, pe care l'au ridicat părinții lor din sudoarea feței lor, nu numai că nu-l întregesc — corespunzător cerințelor și împrejurărilor actuale — ci îl lasă pradă nimiciei... *O! Zarandule!... O! Neamule românească!... Povestea aceasta ți-e și sună!...*

Așa, așa, nepoate! Alte vremuri au fost în tinerețile mele, vremuri cari cine știe când o să mai vină. Alte vremuri și alți oameni... Unde voiți s'ajungeți? *Până-când?* Intoarceți-vă până nu va fi târziu...

Depart, tot mai departe răsunau aceste cuvinte, vocea blândă slăbea din ce în ce și deodată o tăcere adâncă se lăsa în odaie. Focul se stinsese demult... numai crivățul mai urla încă...

Frigul mă trezi dintr'odată din aiurarea, în care am ajuns. Ca trăznitul de repede am simțit adevărul trist a celor povestite de vocea domoală și blândă... O poveste tristă; cu atât mai tristă, cu cât e adevărată și se referă la noi, la românii de pretutindeni; o poveste tristă, care trebuie să sfâșie inima fiecărui român, mai tare, decum sfâșie crivățul aierul cristalizat par'că de puterea gerului...

Fie, ca sărbătorile ce vin să fie nu prilej de judecare obiectivă, fără patimă; un prilej de trezire din somnul nepăsării; un prilej de părăsire și abandonare a tuturor patimilor, a tuturor rețelilor, de cari murim; un prilej de unire a cugețelor și simțirilor, ca în fine să afle întrupare cauzele noastre, cari nu sufăr amănare. Și-atunci vom auzi povești bune și frumoase despre noi... din gura străinilor...

Lipova, înainte de Crăciun.

Amănunte interesante despre catastrofa din Italia.

Reproducem după ziarul „Minerva” din București o scrisoare a trimisului său special, care — ajungând la Neapole, de unde să va duce apoi mai departe la Sicilia, — promite să ne dea o serie mai lungă de scrisori cu impresii de pe locul cutropit de atâtea nenorociri grele:

Neapole, 28 Decembrie. — După o zi de alergătură, pe la toate autoritățile din Roma, am în sfârșit norocul să primesc un lăscipassare, iscălit de primul ministru Giolitti, prin care sunt autorizat să intru în Messina. E însă chestia, dacă generalul Mazza, dictatorul Messinei și după spusele oamenilor, omul cu mâna de fier, mă va lăsa să-mi îndeplinesc într'un mod conștiincios de a servi pe cititorii „Minervei” cu o descriere a orașului distrus și cu câteva fotografii luate în grabă.

Eri am ajuns la Neapole, călătorind într'un tren arhiplin, înconjurat de oameni în dolii, cari toți se îndreaptă spre sud, pentru a afla vreo veste, despre aceia pe cari i-au iubit și despre cari acum nu mai au nici o veste.

În fața mea ședea o doamnă îmbrăcată în negru, cu fața obosită cu ochii roșiți de plâns. Lacrimile îi curgeau încontinuu și din când în când izbucnește în plâns convulsiv. Bărbatul caută s'o liniștească dar apoi își șterge și el pe ascuns două lacrimi. Îl întreb unde călătorește. Îmi răspunde că îl cheamă Marchetti, că a avut un fiu, funcționar la Messina, iar până acum nu au pfitit nici o veste despre el. Crede că va fi murit.

La Neapole, mă duc îndată la prefectură pentru a obține un bilet de îmbarcare pentru Messina. Hărta scrisă de Giolitti face minuni. Vaporul meu plecând numai astăzi seara, am vizitat erl spitalele.

Mai bine zis, am vizitat numai spitalul incurabililor, în care se află o mare parte dintre răniți. În odăile curățate, albe, stau întinși în paturi, unii aproape vindecați, alții aproape de moarte bolnavi, și în câteva ciasuri poți vedea și auzi acolo mai multe tragedii decât și-ar putea închipui fantazia omenească cea mai exuberantă.

D'abia se simte mirosul de iodoform și de acid fenic. Bolnavii zac tăcuți, nu se aude nici un gemăt și numai ochii lor plini de groază, ațintiți în sus, par'că povestesc despre teroarea momentelor petrecute sub impresia catastrofelor care le-a răpit tot ce au avut mai scump pe pământ. Încerc să vorbesc cu câțiva, încerc să-i consolez, dar mă trezesc cu un fel de rușine în fața acestor nenorociți, cari mă privesc zimbând în durerea lor și cuvintele — banalele cuvinte de consolație, mi-se opresc pe limbă neputincioase în fața unei dureri așa de mari.

Vizitarea victimelor.

D-na Pormiari, soacra căpitanului Fascio, din reg. I de geniu cu nevasta căruia avusese o convorbire la Roma în casa d-nei Enderlen, mă oprește mai multă vreme lângă patul ei. Piciorul confuzionat e pe cale de vindecare și biata femeie d'abia așteaptă timpul când se va putea scula și va putea să-și vadă iarăși fiica și nepoții, împreună cu cari fusese scăpată într'un mod așa de miraculos. Îmi povestește cu admirație actele de eroism ale căpitanului Fascio, căruia multe familii își datoresc scăparea lor. Și bărbatul acesta, care însuși a pierdut toată averea sa sub ruinele Messinei nici până astăzi nu s'a mișcat de acolo; și-a trimis familia la Neapole și la Roma, iar el, soldatul conștiințios a rămas acolo la locul dezastrului pentru că cu experiența sa câștigată în timp de câțiva ani petrecuți în regiunile acelea veșnic lovite de cutremure să poată conduce lucrările de salvare și să salveze însuși atâți bieți nenorociți, cari de zile întregi așteaptă scăparea de sub ruine.

Trecând pe la alte paturi zăresc un biet bătrân, alb, alb de tot, cu fața micșorată, cu buzele tremurătoare, zăcuse rănit 2 zile sub ruine și pierduse atâtea sânge, încât tot corpul îi devenise alb, alb de tot ca zăpada.

Și totuși în acest locaș unde par a se fi adunat toate durerile din lume, găsești încă oameni răniți, cari cu felul lor de a percepe nenorocirea, îți aduc un suris pe buze și aprape te înveslesc.

Doctorul Pauglasi îl operează iar el găsește vremea ca în restimpul dintre tăieturile bistu-

riului să se abandoneze la considerațiuni filozofice.

Și-a pierdut toată familia și totuși găsește modul de a-și combina un fel de rezonanță pentru a-și face curaj.

— În fond nu a fost un rău așa de mare ceea ce s'a întâmplat. Adecă, trebuia ori și cum ar fi trebuit să se sfârșească așa. Și apoi, vreți să știți adevărul? La Messina afacerile mergeau așa și așa, cosi e cosi, dar viața devenise cam greută. Desigur, sguduitoră putea să fie mai puțin gravă, lucrurile se puteau întâmpla cu mai multă ordine; dar la urma urmei eu pot cu ajutorul lui Dumnezeu să mă fac iarăși cofetar, căci vezi...

O femeie regăsită.

Pe perina albă își culcă capul, care nu poate să stea liniștit un moment. O față rumenă, care ride într'una.

— Nu face altceva decât să ridă și să glumească, spun medicii. Rana e ușoară și aproape vindecată.

Citesc hărta din capul patului: Caterina Pettinati. (Nume cunoscut. — Născută Versare, Doamnă?)

— Da.

Atunci nu mai există dubiu. E nevasta d-lui Pettinati, care fiind adus alaltăieri în clinică Bianchi publicase într'un ziar dorința sa de a-și ști ceva despre nevastă sa. Mă grăbii să arăt d-nei jurnalul și să-i dau câteva amănunte asupra bărbatului său, despre care mai cetisem ceva.

Rumena doamnă Caterina își exprimă emoțiunea și plăcerea într'un ris franc și vioi.

O văduvă care se roagă.

Ca toate văduvele tinere nu știe să ție un moment limba liniștită. Maria de Morco. Nu are decât 30 de ani și nu desperă de viitorul ei de viaie văduvioară. Și vorbește, vorbește povestindu-și pățaniile până și în ce privește gesturile bunicilor ei.

Întrebă multe lucruri dar vrea în primul rând ca fratele ei, îmbarcat pe vaporul „Sicilia” să fie informat despre scăparea ei.

Caut să scap de falanga aceasta de vorbe, dar Marietta mai vrea să-mi spuie un lucru.

Așteaptă să mai auzi și asta. Am zăcut mai mult de 24 ore sub dărimături numai cu capul afară. Nu mai aveam nădejde decât într'o minune. Vedeam drasupra mea pe un zid, o icoană de Madonna și începui să mă rog cu pa-lune către ea. Fui salvată și fugii la Madonna, aceia ca s'o sărut, ca s'o iau cu mine. Și când colo! Eră o bucățică de carton, pe care erau zugrăviți riște soldaților!

Preumblându-mă prin săli, sanitarii îmi povestesc despre o scăpare stranie: aceia a baroneșelor Mannamo găzduite acum la principesa Pignatelli.

Erau în odaia lor. Cutremurul mișcă din loc câteva obiecte dar nici un zid nu se urni. Dar odaia, încet, încet, cu mici avânturi începu să se scoboare. Părea un ascensor. Din etajul al 4-lea, baroneșele se găsiră în dreptul străzii tot închise în camera lor intactă.

Și când fantastica scoboire se sfârși, eră încă aprinsă mica lampă de pe masă.

C. Noti.

NOUTAȚI.

ARAD, 13 Ianuarie n. 1909.

Pentru frații din Italia.

Cu poșta de azi am primit pentru frații noștri din Italia, următoarele contribuții:

Emanuil Ungureanu avocat în Timișoara Cor. 10.—
George Turic, preot în Oilaca 4.—
Alexandru Iclozan învățător în pensie în Bichiș 4.—

Cor. 18.—

Listele noastre precedente 502.10

La olaltă Cor. 520.10

— Călindar care — agită. „Patria maghiară” iar era să fie tradată. Au sosit adică, prin unele sale bătăie „Călindarul ziarului Românul” din America, în care ci-că se agită stranie împotriva „naștunilor”. Procurorul din Timișoara nu stă însă cu mâinile în sân, ci veghează. A și trimis jandarmii pe sate să conflictă călindarul cu pricina.

lar contra celor ce au acest călindar, a pornit proces. Bata ungurime: până și din America se agită contra ei.

— **Notar comitatens suspendat.** Din Oradla-Mare se scrie că fișpanul Glatz a suspendat pe notarul comitatens Szunyog István, pentru că acesta nu l'a salut, ci l'a uliat în față și a trecut înainte. De, Szunyog e din neam nobil, băstinaș în Bihor, iar Glatz e șvab și venitoră condiționistă.

— **La curtea cu jurați.** Intre jurații chemați pe noua sesiune să judece procesele dela tribunalul din Arad sunt doi români: d-ii M. Velicu și Dr. C. Ardelean, avocați în Chișineu.

— **Logodnă.** Marietta Anganu și Emil Reit Inv. din Brau—Simon logodiți.
Felicitările noastre!

— **Hymen.** Ni-se anunță căsătoria d-soarei Anuța Crăstă cu dl Traian Popa în Toplița-română.
Felicitările noastre!

— **În amintirea prietenilor mei români din copilărie.** — cu aceste cuvinte am fost întâmpinat de marile domni Francisc Limbeck proprietarul întreprinderii de înmormântări și fabricant de cosciuguri de metal din Arad, când în urmărea avisului primit din partea redacției unei „Tribune” m'am prezentat la el cu trei scotări straci pe care s'a angajat să-l îmbrace. Când teologia română era în strada Telsky lângă casa noastră părintească, — zise mai departe d-ii Limbeck — aveam buni prieteni între teologii români. În amintirea lor mi-am propus să îmbrace de Crăciun trei copii de români, după ce îmbrăcați mei în zilele trecute și trei fetițe căsca de legea mea. Și cu aceste cuvinte pești la un magazin de vestimentație de aeroplere, unde coșciugul să fie îmbrăcat și școlii și vestimentație corespunzătoare. În decursul îmbrăcării vestimentelor noi, d-ii Limbeck băgă de seamă că școlarii, sunt lipsiți și de cămeșute. L-au năpădit la rămăla, apoi zise: „Așa copii buni, nu pot rămâne pe Crăciun fără cămeșute”. Deci ne poști în alt magazin, unde le comanda cămeșute și călăuș. — Cu toate că fapta aceasta să dorea să rămână neamintită la publicitate, din partea lui nu o pot răla, față a aduce dl Francisc Limbeck și pe aceasta cale stocarea noastră mulțumită și recunoștință. *Iosif Moldovan, director școlar.*

— **Împăratul Wilhelm pentru alianța cu Austro Ungaria.** Împăratul Wilhelm a rostit o allocuțiune către regimentul de granadi, care poartă numele împăratului Francisc Iosif. Iată cuvintele roșite de împăratul cu privire la alianța cu monarhia noastră:

Nu e cu neputință ca să vie înă vremuri grele peste noi. Un aliat atât de credincios ca Francisc Iosif este extraordinar de prețios pentru noi. Credința neîntinată de aliat, virtuțile sale de suveran și de militar și simpatia către regimentul său de care a dat dovezi atât de dese sunt mai prețioase de orice laudă.

Împăratul și-a sfârșit cuvântarea cu urale întregite la adresa aliatului său. După serbarea iei s'a fotografiat cu corpul ofiteresc al regimentului.

— **Mort pe mare.** Ni-se scrie din Hamburg: Imi permit a vă aduce la cunoștință trista veste, că preotul român Nicolae Șandru de fel din comuna Felgyógy, Transilvania, ce era denumit ca preot în parohia gr. or. din Cleveland Ohio în timpul călătoriei sale pe mare a murit instantaneu și cadavrul după obicei a fost aruncat în mare. El a călătorit cu vaporul „America” al societății de navigațiune Hamburg-America Linie.

Dumnezeu să-l odihnească în pace.

— **Răscumpărarea felicitărilor de anul nou 1909.** Pe seama „Asociațiunii” au mai intrat ca răscumpărări pentru felicitările de anul nou 1909 la casa despărțământului „Timișoara”, următoarele sume dela d-ii: Valer Pop, locotenent auditor, Pola, 10 cor. Dr. George Adam, Timișoara 5 Cor. și Nicolae Vaianțu, Mehala 3 cor. total: 18 cor., pentru cari dăruiri li-se exprimă donatorilor, din încredințarea despărțământului „Timișoara” al „Asociațiunii”, călduroase mulțumite.

Timișoara, la 12 Ianuarie, 1908.

Romulus Cărbășiu, dir. desp.

— **Răscumpărarea felicitărilor de anul nou în favorul Reuniunii femeilor române din Arad.** Aradul și jur au contribuit: Ana Filip 4 cor. Dr. Laurențiu Pop 5 cor. Samuil David 2 cor. Dr. A. Borza 2 cor. Silviu Lazar 2 cor. Iulia Maț 1 cor. Ioan Deoanța 2 cor. Iosif Gombos 2 cor. Petru Popoviciu 2 cor. Letiția Stoica 2 cor. Pavel Stoica 1 cor. Pompiliu Șulăș 1 cor. Teofil Faur 2 cor. Aurel Danciu 2 cor. Nicolae Lobonț 1 cor. Petru Macavei 2 cor. Dr. David 2 cor. Nicolae Draia 2 cor. Dr. Vasile Fodor 2 cor. Ioan Simu 1 cor. Ana Filip, prezidenta Reuniunii. Ioan Simu, secretarul Reuniunii.

— **Un incident caracteristic.** Tot mai sunt oameni cu sentimente germane. Dovadă următorul caz: În seara anului nou catolic, membrii corului și orchestrei dela teatrul unguresc din Arad au ținut o mică serbară la un restaurant din localitate. Societatea se compunea partea cea mai mare din nemți cari, se știe, sunt singurii cultivați ai muzicii printre ungari. Când unii din societate ridică un toast în limba ungurească fagotistul sări înșepat.

— **Santem aici mai mulți nemți decât unguri** vorbea nemțește, strigă oratorului.

Oratorul li replică îmbunându-l să va vorbi pe urme și nemțește, dar muzicantul indignat nu se potol, ci părăsi societatea plin de mârșire. Un simptom destul de caracteristic pentru nemții totdeauna „patrioți” ai Aradului.

— **Cum se lecuște cancerul.** Face mare senzație în toată lumea descoperirea profesorului Octave Laurent dela Bruxelles, care știe să vindece cancerul.

Descoperirea constă în injecțiile pe care le face cu formol pur la regiunea infectată de cancer. Formolul pur e de o otrăvă de câteva ori mai puternică decât sublimatul corosiv. Partea cancerului care e infectată cu formol se mortifică. La academia de medicină din Paris, drul Laurent a făcut cunoscut membrilor cazul vindecării unui cancer din gât, fără operație, fără cloroform, ci numai prin mortificarea cancerului cu formol pur.

— **Sven Hedin,** renumitul lăvășet, care a curierat mai mulți ani dorindul prin toate pusturile Asiei, a sosit la Petersburg, unde a avut o convorbire interesantă cu corespondentul unui ziar răsărit. Iată, pe scurt, cuprinsul acelei convorbiri.

Am plecat din Stockholm la 15 Oct. 1905. Am călătorit prin Asia-mică, prin Persia și India, până în adâncul Tibetului, unde am petrecut doi ani de zile. După aceea m'am totori în India, de unde am vizitat în mai multe rânduri. Într-o expediție m'a costat 120.000 coroane. Cheltuiala asta în mare parte mi-au acoperit-o regala Oscar al Suediei și Emanuel Nobel, prin ceea ce cred, că ei au adus însemnata servicii științei mele. Pe drum am avut cu mine 113 vite de jug. În întreaga expediție eu am fost singurul din Europa. *Aprape încontinuu am fost pe drum, și-am cercetat multe regiuni, și-am umblat multe locuri, pe unde n-a umblat până acum picior de european. Într'un rînd nu m'am întâlnit cu suflet de om, în curs de 83 de zile.*

Locuitorii din Tibet sunt foarte nelăcomători față de străini, și de căleori să rățosește vr'un european printre ei, li omoră. Ca mine, ei s'au purtat însă omenește, pentru că știam să le vorbesc în limba lor, și le împărțiam totdeauna daruri bogate...

— **Un anunț interesant.** În Cristiania, pe urma unui bal, a apărut zilele trecute următorul anunț de ziar:

Rog cuviincios pe dama cu care m'am logodit la balul X. să-mi comunice, prin administrația acestui ziar, numele și locuința...

Curiosul mire n'a mai avut timp, să vede, să mai întrebe și de numele viitoarei sale mirese. Poate nici nu l'ar fi interesat! Sunt momente...

— **Jubileul lui Salvini.** — Tommaso Salvini celebrul actor italian, a împlinit 81 de ani. Orașul Florența, locul său de retragere, a celebrat această aniversare Dumineca trecută. Mai bine de 2000 de persoane s'au întrunit la Palazzo Vecchio, în sala celor 500. Aici se adunaseră o mulțime de artiști și reprezentanții tuturor societăților cu drapelul respective. Bătrânul actor ocupa locul de onoare între prefectul, contele Cioja, și primarul Sangiorgi.

După un discurs al lui Ugo Ojetti, scriitor și conferențiar, a luat cuvântul primarul Florenței.

Acesta spuse că Tommaso Salvini s'a luptat alături de Garibaldi, sub zidurile Romei apoi, după ce a scăpat de închisoare și dela moarte, a pledat în fața Europei cauza Italiei, făcând ca cartă Italiană să fie aplaudată în toate părțile.

Di Sangiorgi, în numele orașului Florența, a remis lui Salvini o medalie de aur lucrată de sculptorul Trentacoste și o diplomă scrisă de Guido Bigi, conservatorul bibliotecel.

Primarul Romei a trimis și el o medalie sâr-bătoritului, iar ministrul Rava a anunțat printr'o telegramă că guvernul a dat școlii de declamație numele de Salvini.

A doua zi a avut loc la teatrul Nicolini o reprezentație de gală dată de trupa Prezzana. Cu această ocazie Virginia Marini, o artistă celebră, retrasă de mai mulți ani din teatru, a consimțit să urce treptele scenei pentru a aduce omagiul său decanului Italian.

x **Binevoitor** fac atenți pe toți aceia cari încă nu s'au cugetat care ar fi atât pentru ei cât și pentru ai lor cel mai comod, mai ieftin și mai plăcut *dar de anul-nou* ca să cumpere cu încredere dela cel mai solid și mai mare magazin de gramofone din Ungaria, *de unde se pot căpăta gramofonele cele mai bune și mai complete cu 6 piese pe lângă garanță de 10 ani, cu prețul dela 23 cor. în sus.* Nenumărate epistole de recunoștință. 1000 piese noi de cant și muzică. Cel mai convenabil schimb de plăci din Ungaria. *Tóth József Seghedin (Szeged) Petőfi Sándor-sugárút și colțul str. Könyök.* Catalog ilustrat de gramofone și plăci se capătă gratis.

x **Cincizeci de ani!** De-atâta timp există „Anker” societatea de asigurare pe viață și rentă. Pe on. public îl va interesa afară de rezultatele obținute în acest jumătate de veac de sigur și publicația din numărul de astăzi al ziarului nostru, că societatea a compus un formular nou de asigurare, cu scopul de-a unifica avantajele *asigurării pe viață și pensiiune.* Societatea a împlinit prin aceasta o lipsă foarte de mult simțită.

— **Dr. A. Crăciunescu** — vara la Băile Eroniaze I. Mehadia — reintorcându-se din călătorie de studii, va continua în decursul sezonului de iarnă (Ianuarie—Mai) praxa medicală în Abbazia, Vila Herculana.

x **Weinberger Ferencz** ginărgia populară în Arad str. Andrássy Nr. 20. Recomandă oie mai frumoase și mai ieftine foarte convenabile cadouri de Crăciun și de anul nou, cu prețuri foarte moderate.

x **Atât la redacție cât și la administrație** primim nenumărate scrisori, în care ni-se face întrebarea că unde s'ar află vre-un izvor de procurare a tot felul de obiecte bisericesti demne de încredere.

Atragem deci atențiunea onoratei preoșimii, precum și a tuturor cari ar dori să procure obiecte bisericesti (odășdii), prapori, cruci, statui sau ori ce alte obiecte bisericesti pe seama bisericilor, capelelor ori reuniunilor de înmormântare, că acest izvor demn de toată încrederea și de prețurile cele mai favorabile din țară, e firma *Réttay și Benedek* din Budapesta, Váci u. 55.

x **Tot felul de chipuri militare** și de alte uniforme, apoi ciacși și calpăce din materia cea mai bună și în prețuri ieftine. Fabricate proprii. *Weber Pál* maestru specialist pentru confecționarea chipurilor Coșovia (Kassa) Fő-utca.

Ultime informațiuni.

Criza din sânul coaliției serbo-croate.

— Prin telefon. —

Budapesta, 13 Ianuarie. Deputatul Zagorac a anunțat coaliției serbo-croate ieșirea sa din clubul coaliției. În urmărea acestei declarații, partidul a hotărât excluderea dlui Zagorac din coaliție. Ruperea se explică prin o diferență de vederi între șefii coaliției, căci deputatul Gh. Surmin s'a pus în fruntea unui curent pentru împăcarea cu guvernul unguresc și a hotărât să între în tratative cu el.

DE ANUL-NOU.

Mic.

Poezii cu gânduri nalte
Seris'am multe la „Tribuna”,
Și, cu toate acestea, iată,
Mie nu mi-am scris nici una!

Anul nou ce-acum se naște
Într'un purpur matinal —
Mă găsește trist și searbăd:
Biei poet ocazional!

Mezele cu-aripei de aur
Și cu visuri îngerești —
Înzadar, — nu-și acordă
Să te'nspire cum dorești!

Ele-aluneacă mai bine
Pela crișme — la clondir;
Cine nu le știe gândul
Nu-i primit de musafir...

Astăzi, chiar și fără muză
Pentru anul ăsta nou,
Mie îmi dedic o odă —
Cel mai șic, mai scump cadou...

„Sbori în țara fantazel
— Drumu-i nou și triumfal —
Și desăide lumea toată:
Ești poet ocazional!

Nu-ți mai pese 'n lumea asta
Dac' ai ris, ori dac' ai plâns,
Când gândires ta, sărmane,
În trohei, ori iambi — ai străna.

În sfârșit, cu diploma spartă,
Hodorogă, iată-asa:
Cântă-ți cântecul în pace,
Mulți, să plângă 'n urma ta.

Al. Munteanu al lui Vasile.

Economie.

Urmări bune.

Propaganda ce se face prin băncile române, a găsit un viu răspuns nu numai aici, acasă, ci și departe în America, de unde muncitorii români trimit o mulțime de bani pentru a fi păstrați (cu dobândă) la băncile noastre.

Îndeosebi banca „Victoria” din Arad are așa zicând o adevărată clientelă în diferitele părți ale Americii.

Iată, în privința asta o scrisoare document, pe care o tipărim așa cum s'a scris fiind deosebit de interesantă și chiar emoționantă.

Iată-o:

Din America Uniontown P. o. salutare dela mine Buț George și cie am dorit am primit și de epistola dela D-voastră m'am bucurat și cu sfaturile D-voastră sint îndestulat de după-alme întrebare am primit răspuns în Diciembrie 23 ca pot se depun bani la institutul D-voastră or și când ai că sunt 5 procente la sută și că nu poate nime să ridice din bani fără știrea mea dar și eu așa doresc și io totodată cu cartea asta am dat sus la poștă 200 de dolari adică 1000 coroane și pe numele meu George Buț Borosinien Nr. 526 sa să protocoaleze și până oi fi în viață să nu să poată nime atinge la ei și de a'ar întâmpla o nefericire cu mine să mor atunci bani să rămână pentru copilul meu icarași George Buț dară acum numai de 2 ani este și când o fi copilul de 12 ani atunci să poată scoate din bani așa dacă numa să va da pruncul la școli în altfel de pruncu nu să va da la școli numai când va fi pruncul de 24 ani atunci săi capete bani toți și or cine va vrea să ridice din bani să nu poată până oi sta eu aici în America dacă libelul ieu așa m'm voesc cum m'eți scris D-v. săl trimiteți la soție me sol păstreze și mie sem trimiteți o adeverință cați primit bani și că cum leți întărit și să o faceți așa că piacă nu vor fi adeverința aceea de lașă or și cine să nu poate

scoate afară din bani astai dorința mea toată și când oi mai putea oi mai trimite cu ajutorul lui Dumnezeu și eu am recomandat și cunoscuților mei institutul D-voastră și cred că vor mai încredința și alți truda și sudoarea lor din America pe D-voastră. Vă salută al D-voastră don neam si don singe din America George Buț Uniontown P. H. Ascien street Nr. 37 dar adresa mea din țieră este așa George Buț soția lui Borosinien poftesc din patrie nouă la ai mei an nou fericit și salutări ferbinti până la revedere aștepte răspuns.

Si iată din nou vă încunostlințez că în poștă m'm întâlnit cu cunoscuți mei cari totodată au dat bani să mergă la institutul D-voastră George Vale din Cherelusi 200 de dolari bani pe el să înscrie și nime să nu poată să ridice din ei până li înviașă și în caz de nefericire sa rămână bani la frați lui Vale Ioan, Vale Stefan Cerelus P. Arad N. 138 Vale Ficare, Parinte sel pastreze libelul și mie Vale George trimițător institutare cați primit bani și Ardelean Petru ieară au trimis 100 de dolari ierșă tot așa în Cerelus după moarte me să fie bani al copilului meu iera Ardelean Petru din Cerelus 194 și ieu libelul sel pastreze frate meu Ardelean Todor Cerelusi 194 și mie răspuns napoi și adresa noastră Vale George și Ardelean Petru Uniontown P. o. Asken street Nr. 24 Nord America.

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta.

Budapesta, 13 Ianuarie 1909.

INCHEIEREA la 1 ORĂ și jum.:

Orđu pe Aprilie 1908 (100 kg.)	25-32-35-34
Săcară pe Aprilie	18-54 18-56
Cucuruz pe Maiu	14-70 14-72
Ovăș pe Aprilie	17-28-17-30

Prețul cerealelor după 100 kg. a fost următor

Orđu nou

De Yisa — — — —	74 K. 90—75 K. 85 fl
Din comitatul Albei —	24 > 70—25 > 60 >
De Pesta — — — —	24 > 80—25 > 70 >
Bănuțenese — — — —	24 > 85—25 > 60 >
De Bacica — — — —	24 > 95—25 > 85 >
Săcară — — — —	20 > 10—20 > 30 >
Orđu de nutreț, cvallit. I.	16 > 10—16 > 30 >
„ de cvallitatea II.	15 > 70—16 > 00 >
Ovăș de „ I.	17 > 25—17 > 50 >
„ „ „ II.	16 > 95—17 > 25 >
Cucuruz — — — —	13 > 80—14 > 20 >

Poșta Redacției.

Gh. Jianu. Urmărim cu interes munca clintită, ce se desfășoară prin ziarul d-voastră „Progresul”. Este, credem, spre binele nostru al tuturor. — Traducerea e făcută de dl Murgu din Sinala. — O frățiască strângere de mână.

Abon. Nr. 1862. Acum, după atâta vreme, nu se mai poate face nimic.

I. T. C. în Tâșnad. Primit. Mulțămiri. Acum avem însă foarte mult material la foileton și nu știm când li va putea veni rândul. Te rugăm să ne trimiți corespondențe. De aceștia suntem totdeauna bucuroși.

D. M. în Brașov. Când li va veni rândul. Mulțămiri.

Coriștilor din Murani. Faceți strățare contra lui la consistoriu, în foale nu ne putem ocupa cu trebile urâte ale câte unui învățător.

DI Bedeleu. Nu mai păstrăm numărul din „Telegrafule”.

Achim Crașovan. Nu suntem supărați.

Poșta Administrației.

Aurel Nemoian, Agădici. Am primit 6 cor. abonament până la 1 Iulie. 1909.

Ioan Bogariu. B.-Comăuș. Am primit 4 cor. abonament pe anul 1909.

Simion Bendarin. Gilad. Am primit 2 cor. abonament până la 1 Iulie 1909.

Ioan Jiva. Gilad. Am primit 2 cor. abonament până la 1 Iulie 1909.

Simion Muntean. T. Murani. Am primit prețul publicității precum și 2 cor. abonament până la 1 Iulie 1909.

Nr. ab. 1932. Cu 8 cor. ai rămas în restanță până la 1 Ian. 1909.

Petru Luta, Nădab. Am primit 4 cor. abonament pe anul 1908.

Simeon Pana, Henedoara. Am primit 4 cor. abonament pe anul întreg 1908.

Alois Gulio. Tievauini-mare. Am primit 2 cor. abonament până la 1 Iulie 1909.

Teodor Lazar Talpoș. Am primit 4 cor. abonament pe 1909.

Ioan Sterian. Mărcovăț. Domnul întrebă locuiește în Bacurești. Strada nu știm, dar poșta li găsește și așa.

Petru Moser și Simion Botoș. Am primit dela amândoi 2—2 cor. abonament până la 15 Ian. 1909.

Isailă Chirilă. Hoțoni. Am primit 2 cor. abonament până 1 Aprilie 1909.

Nicolae O'tesiu, Felnac. Am primit 4 cor. abonament pe 1908 întreg.

Mita Răbăgia, Caransebes. Am primit 6 cor. abonament până 1 Iulie 1909.

Ilie Brânda, Chitighaz. Am primit 3 cor. abonament până la 1 Aprilie 1909.

Ilie Iana Panigă. Oravița. Am primit 6 cor. abonament până la 1 Iulie 1909.

Petru Cerdoș, Șimand. Am primit 2 cor. abonament până la 1 Iulie 1909.

Ioan Șerban, Siciân. Am primit 2 cor. abonament pe 1908 întreg.

Pavel Măghet, Sociani. Am primit 2 cor. abonament până la 1 Iulie 1909.

Petru Balta, Hălmeag. Am primit 4 cor. abonament până la 1 Iulie 1909.

Nr. ab. 2453, 2454 și Pavel Drenia. Dezna. Am primit câte 2 cor. abonament pentru toții până la 1 Iulie 1909.

Ilie Mîleş, Kisoda. Am primit 2 cor. abonament până la 1 Iulie 1909.

Simion Botiri, Bezze. Am primit 4 cor. abonament 1909 întreg.

Teodor Pop, Flore Mărgoan. Giulașărand. Am primit câte 4—4 cor. abonament până la 1 Iulie 1909.

Dimitrie Pop. Giulașărand. Am primit 2 cor. abonament până la 1 Iulie 1909.

Gheorghe Selejar. Pesac. Am primit 4 cor. abonament pe 1909 întreg.

Ioan Bărsan. O. Bogat. Am primit 10 cor. abonament pe sem. II 1908.

Redactor responsabil Constantin Sava.

Editor proprietar George Nichiu.

Tuturor oaspeților români le dorește

An nou fericit

Alexiu Tesits

ospătar la cerbul de aur în Arad.

Tuturor mușteriiilor români le dorește

An nou fericit

Buchsbaum și soțul,

prăvălie de ghete, pălării și de modă pentru bărbați în Arad, str. Albe. I. eter nr. 3.

Tuturor mușteriiilor români le dorește

Gaut un candidat de avocat

cu praxă

care să fie în stare a conduce cancelaria. Salar 160—200 cor. lunar!

Făgăraș, la 12 Ian. 1909.

Dr. Octavian Vasu,

advocat, Făgăraș.

Casă de vânzare.

O casă cu drept de licență, birt, duchian și trafic, la colț, în centru, poziție bună, cu 5 camere (încăperi) și deosebit în carte grajduri și cămară, și grădină, se vinde de moșie sau în chirie. Doritorii a se adresa proprietarului

Simeon Munteanu
Temes-Murány.

Un concipist cu praxă

afă aplicare momentană în cancelaria avocatului

Dr. Lucian Borcia
Sibiu (Nagyszeben).

ANUNȚ.

Prin repausarea proprietarului de tipografie **Henrik Meltzer**, este de vânzare tipografia dânsului, care e foarte rentabilă și se află în lucrare, și e împreună cu negoț de hârtie, recvisite de scris etc.

În tipografie apare »Foaia Poporului« și »Călinarul Poporului« ca editură proprie și se tipărește și ziarul »Deutsche Bürgerzeitung«.

Văd. Wilhelmina Meltzer
tipografie
Sibiu, strada Măcelarilor.

Recomandat de ministerul de culte și instrucție!
Multe recunoștințe

ZWÖRNER B.

PREPARATORUL DE ÎMPĂIAT ANIMALE
KOLOZSVAR, Kozsa-u. 7 sz.



Animalele să se trimită cât se poate de proaspete și nebelite. Trebuie indicat în ce formă să se întămpie prepararea; mamiferelor mai mari să li-se seacă intestinele. — Pentru împachetare socotese numai cheltuielile mele. — Preparație îngrijită, artistică, în formă naturală, întru trairie, prețuri moderate!

Alexandru Văleanu

magazin de mănuși, de bandaje și de pantofărie ortopedică.
Sighetul-Maramurășului.

Piața principală (Főter)

Beșici de gumă americane, beșici de pește — franțuzești. —

Prezervative femeiești, Ciorapi de gumă, suspenzoare, bandaje, mănuși, bandaje „Diana“, — irigatoare. —

Execut după comandă medicală ghete ortopedice pentru picioare ori-cât de bolnave și dure. — — — roase. — — —

Telefon 168.

Laborator medical în Arad.

Dr. Auszterweil László și Kallos József chimiști, la laboratorul policlinice medicale chimice din Budapesta, au deschis un laborator medical în Arad.

Examinează urina, scuipatul, laptele doicelor, conținutul stomacului, sângele ș. a.

Laborator: piața Andrassy 7. Stațiunea de adunat materiile Ezsébet körut 9.

AVIZ!

Avem onoare a Vă aviză, că cu 1 Ian. 1909 am deschis în

Arad, str. Deák-Ferencz Nr. 33

o librărie purtând numirea

„LIBRĂRIA DIECEZANĂ din ARAD“.

Asortimentul bogat de tot felul de *recvisite de scris, cărți literale, școlare, piese muzicale, hârtii, cărți ilustrate, tipărituri, invitații, cărți de văzută* etc. etc. ne pune în poziția plăcută de a promite executare promptă și pe lângă prețurile cele mai moderate.

Cerând sprijinul onor. public

semnăm cu stîmă

LIBRĂRIA DIECEZANĂ.

Crema Salvator cel mai bun cosmetic pentru mâni și față, contra pistruiilor și a necurățăniilor de pe față. 1 borcan 1 cor.

Pudra Salvator, apără fața de părleală și face pelea albă ca laptele. Albă, roză și crem, 1 cutie 1 coroană.

Săpun Salvator, în timpul cel mai scurt face pelea fină și fragedă. 1 bucată o coroană.

Prăf de pele Salvator Nr. III. un medicament sigur contra a-sudării mânilor și a picioarelor, absolut nestricăcios. 1 cutie 1 coroană.

Spirit de vin (Franzbrandwein) Salvator.

Un medicament de casă cunoscut care nu trebuie să lipsească din nici o casă. Se recomandă la orice răceală, durere de cap, migrenă, junghiuri, reumă și ischios. Prețul unei sticle 1 coroană.

Schwedische Tropfen. (Picături de Șvedia) o doftorie probată contra boalelor de stomac. O sticlă originală 1 coroană.

Balsam pentru bătăături depărtează repede bătăătură, pelea întărită sau negoi. Prețul unei sticle cu pensulă 70 fileri.

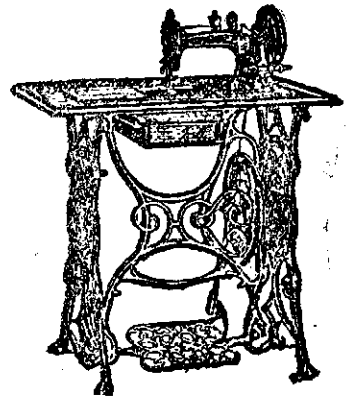
Toate aceste preparate sunt numai atunci veritabile, dacă sunt provăzute cu marca de scut „Salvator“.

Comandele din provincă se execută prompt și cu băgare de seamă.

S. Mittelbach,
farmacia și drogheria la Salvator.
Zagrab
(Croatia).

Mașini de cusut

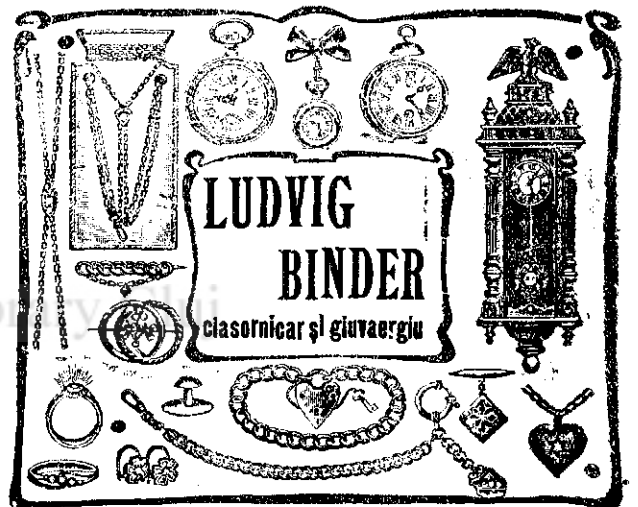
„cu plățirea în rate.“



Mare asortiment la
Joan Kalenda,
în Oradea-Mare,
(Nagyvárad), lângă biserica Holdaș.

Tot acolo se repară mașini de cusut mașini de scris și gramofone.
— Telefon în comitatul întreg nr. 245. —

Cea mai eficientă sursă de cumpărat!



Mediaș-Medgyes

— Piața târgului. (Markt plaz Nr. 8). —

Depozit bogat de tot felul de ciacornice de buzunar de aur, argint, metal și nickel. Atricle optice de aur și argint. Ochelari și zvikeri de argint de China, patentate prin lege.

:: Reparaturi solide și eficiente. ::

Gmeiner E.

fabrică de curele pentru mașini.
BRASSO.

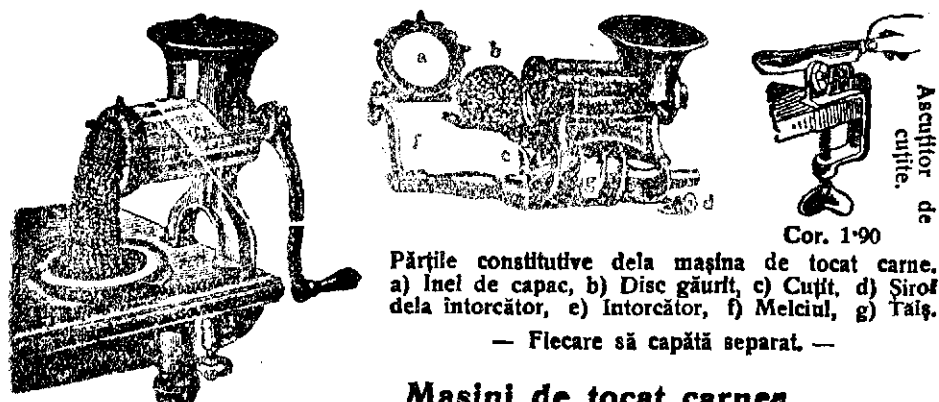
Din cea mai bună piele de curele.



Mai multe feluri de curele de cusut și de legat în cea mai bună calitate.

Curele de mânat din prima calitate de piele.

Preț-curent și modele se trimit după dispoziția on. public.



Mașini de tocat carne

Nr.	3	5	8	10	12	20	22	32
cu roată de repezit								
talie pe minut	3/4	1/2	3/4	1	1 1/4	1 1/4	1 1/4	1 3/4 kg.
1 bucată cor.	3-40	4-10	5-70	6-80	6-50	11-40	10-40	20-60

Fiecare mașină, prin introducerea unui umplător de cârnați se poate folosi cu umplător de cârnați. — 1 umplător de cârnați cor. — 46.

Cuțite de carne

sub garanție pentru fiecare bucată dela 56 până la 90 fileri
calitate bună dar fără garanție 44 68

	8	Oțel-magnet-diamant de Dick
	8	Nr. 99 intr. lung. 36 cm. cor. 4-70
	8	Nr. 83 intr. lung. 29 cm. cor. 3-90
	123	Nr. 123 intr. lung. 19 1/2 cm. cor. 1-60
		Cuțit de împuns Nr. 7 cu mănere albe: Lungimea tăișului 6 7 8"
		cor. 1-30 1-50 1-80
		Cuțit de ucis Nr. 8 plăsele polite cu împunsătoare de aramă: Lungimea tăișului 4 1/2 5 5 1/2 6 7 8"
		cor. 2-10 2-40 2-70 2-90 3- 3-40

Oțelele și cuțitele Dick sunt fără seamăn, cele mai bune, ce le pot recomanda.

CAROL F. JICKELI
SIBIU ȘI ALBA IULIA

Nr. telef. pentru oraș și comitat 509

BANI

pe moșii și case de închiriat din Arad
cu amortizație de 10—120 ani

după mărimea sumei împrumutate cu 4, 4 1/4, 4 1/2, 4 3/4 și 50/100, pe lângă dividendă de mijlocire și amortizație de interese corespunzătoare până la valoarea cea mai mare.

Spese anticipative nu sunt, la dorință anticipiez speșele de intabulare, convertez datorile de interese mari.

— Rezolvare grabnică, serviciu prompt. —

SZÜCS F. VILMOS

Representanța pentru mijlocirea de împrumuturi a

Institutului pentru credit fonciar din Sibiu

pe teritoriul comitatului Arad, orașului Arad, comitatului Bihor, Gyula, Ciaba.

ARAD, Karolina-utca 8. (Casa proprie.)
(Lângă filiala Poștei.)

Primesc pe lângă onorar acuzitori de afaceri abili și demni de încredere.

Prima fabrică de mașini agricole și întreprindere de săpat fântâni adânci din Sămar.
SZATMÁR strada Teleky 8.

Seful firmei **PROBST MÁTYÁS**

Primește:
instalări de mori de aburi și motoare cu ulei, sfredelirea de fântâni arteriane, conducturi de apă și pompe de apă de orice sistem, aparate pentru uscarea nutrețului, reparații de automobile și de motoare cu benzină și orice lucrări atingătoare de această branșă cu prețuri avantajoase.

Depozit permanent de mașini cu aburi și de pompe.

KATZKY ANTAL
atelier mecanic de mașini de cusut și biciclete
Temesvár, Belváros
Lonovics-u. 6 sz. (Intrarea prin partea str. Jenő főherceg).

Se angajază să repare și să procure mașini de cusut, mașini de împletit ciorapi, biciclete motoare, automobile, gramofone și mașini de scris, precum sonerii electrice și repararea telegrafelor de casă și introducerea lor.

Tine în deposit mașini de cusut vechi și biciclete, tot așa gramofone și părți separate de mașini de cusut și biciclete.

Mare asortiment în plăci românești pentru gramofone cu diametru de 25 cm., 4 cor. 50 fil.

Preț-curent gratuit și porto franco.

GEORGE SCORȚARI, măiestru faur (covăc) — diplomat și specialist, în Arad, str. Fejsze nr. 2 (casa proprie).

Am onoarea a recomanda onor. public din Arad și jur
atelierul meu de făurărie (covăcie) unde eșuează orice lucrare ce se ține de această branșă precum: construirea trăsurilor de fier, căruța atât nouă cât și pentru reparare, sau orice alte reparaturi ce se țin de branșă aceasta, pe care singur le eșuează în cel mai scurt timp și cu prețurile cele mai moderate. Primesc asemenea spre a potcovi atât cai cât și boi cu potcoave igienice.

Prin diploma câștigată dela minister recomand onorabilului public atelierul meu de vindecare a boalelor dela copite, atât a cailor cât și a vitelor cornute, boale cari sunt următoare: aprindere de copite, curățirea copitelor, dacă sunt înțepate prin cuie sau altceva, sau orice alte boale de acest fel.

Rugând sprijinul onorabilului public de asemenea rămân cu stimă
George Scorțari, măiestru faur.

Fritsch & Connert
atelier de ghete.
Mediaș — Medgyes.

Lucru de mână garantat.

Ghete de șevro pentru domni . . .	K 11'—
„ „ box „ „ „ „ „	K 11'—
„ „ șevro pt dame cu bumbi	K 10'50
„ „ „ „ cu șirete	K 9'50
Jumătăți de șevro pentru dame . .	K 8'—
Ghete tari de muncitori dela . . .	K 6'80
Ghete de copii dela	K 3'—

Material de I-a clasă.